

velička kronika

Broj 10

Godina 3

travanj

BESPLATAN PRIMJERAK

NK Kamen Ingrad

želi Vam

Sretan Uskr

Automehaničarske usluge
AUTOSERVIS

ĆORLUKA
VI. Stjepan Ćorluka
MBG: 0102979301836
Tel: 034/233-197, Fax: 034/233-942
Gsm: 091 / 506 10 17
Trg bana Jelačića 4, 34330 VELIKA
Sretan USkrs

Riječ urednika

iZ SADRŽAJ-A

Evo, Uskrs nam dolazi, a ja nemam lijepih riječi kojima bih započeo. Možda zvuči grozno onome tko čita, zvuči možda i licemjerno, ali je iskreno. Sve je nekako postalo bezlično i beznačajno. Uz sav uloženi trud i rad na ovim stranicama, proteže se ista stvar... kada će krenuti na bolje... Svi smo u iščekivanju nečega boljega i ljepšega, a koliko se zapravo trudimo za to. Iskreno, mislim da se puno priča a jako malo radi. Možda se ponavljam, ali primjećujem da se jal nikako ne povlači, postaje sve veći i veći. U ljudi kao da se uvukla nekakva sumnja prema svemu što je dobro pa se priklanjuju onome što je loše; kako kaže ona stara: "ako meni crkne jedna krava ,neka susjedu crknu dvije." Utjecaj cjelokupne situacije u zemlji, mediji koji nam serviraju samo „crnilo“, hrane nas samo negativnim i ružnim stvarima, a gdje su tu lijepe i sretne stvari. Cijeni li itko sreću i radost ili je to već odavno izgubljeno; možda ponekad i izviri sreća iz nas, ali samo na kratko. Gdje je nestalo ono istinsko veselje za tuđu sreću; zašto biti nesretan zbog tuđe sreće; zašto sve vrijeme voditi tuđu brigu (više nego svoju vlastitu)? Koliko smo iskreni u ovom razdoblju pred blagdan Uskrsa? Koliko smo iskreni prema sebi i drugima uopće? Zanimaju li nas istinski događanja u mjestu ili reda radi?

Sve je postalo materijalno; gledamo koliko drugi imaju, kako žive. Mladi rastu u materijalnom svijetu, sve se mjeri kroz materijalno...gdje je tu kraj? Kuda to sve vodi? I ne daj Bože , dogodi li se neko zlo, onda nam sve materijalno gubi svaki smisao. Dali bi smo sve što imamo i zadužili se samo da bude kao i prije. Kako smo sebični! No to je još samo jedno mišljenje vašeg urednika, svidjelo vam se ili ne, ja barem svoje mišljenje iznesem u javnosti, a volio bih da nas je više. Poslušati mišljenja ostalih bez osude i ljutnje, kada će se to dogoditi?

I kao što rekoh na početku, dolazi Uskrs, možemo li nešto promjeniti!!!

Želim Vam svima blagoslovjen, miran, sretan i radostan blagdan.

CRNO I CRNO	10
LOVAČKI BAL	14
KRUH SA SEDAM KORA	18
ŠOKAČKA SOBA	30
PAPUČKI JAGLACI	34
RURALNI TURIZAM	38
KOLUMNNA DANICE RONČEVIĆ	45
STARI HARMONIKAŠ	46
ŽUPSKI KRIŽNI PUT	52
USKRS	54
VELIKA BEZ ŽICE	60
BETLEHEM	66

UREDNIK: ROBERT HOFMAN
SURADNICI: ALEN SOLIĆ, DRAGO ŠTOKIĆ, VLADO BOŠNJAKOVIĆ, BOJAN ALOPER,
BERNARD GRUIĆ, IVANA HOFMAN
IZABRAO I UREDIO: ROBERT HOFMAN
LEKTORIRALA: MIRJANA FRANCULIĆ
GRAFIČKA OBRADA: ADO AJANOVIĆ
TISAK: ARCA D.O.O. NOVA GRADIŠKA
E-MAIL: VELIKA@VELIKA.HR • U.VELICANKA@GMAIL.COM • WWW.VELIKA.HR
MOB: 099/201 21 10 • 098/256-554

Sretan Uskrs

želi Vam

Ugostiteljstvo i obrt Mara
vlasnik, Mara Vidović, Tel: 034/236-356

GRAD
POŽEGA

Nedjelja, 24.05.2009. Trg Sv. Trojstva

Dan Motora Požega 2009

6. Počasni Krug
“Mladenko Krstanović”

www.danmotora.hr

BUNARI

Nekada je u Velikoj skoro svaka kuća imala bunar. Bunar su obvezno imala domaćinstva koja su imala puno stoke. Domaćinstva koja su bila blizu izvora (zdenaca) kao što su Resinac, Krištinac... nisu imali bunare jer su vodu za piće koristili s izvora, a vodu iz potoka koja im je prolazila kroz dvorišta koristili su za napajanje stoke. Po sokacima je bilo i nekoliko zajedničkih bunara odakle su mještani s kantama nosili vodu kući za piće. S dolaskom ljeta i visokih dnevnih temperatura neki bi bunari presušili. Kraj bunara pravili su se valovi iz kojih bi stoka pila vodu, a služili bi i za pranje rublja. Stajišta i septičke jame pojedine su bunare zagadili pa voda iz tih bunara nije bila zdravstveno ispravna što znači nije bila za piće, već se koristila isključivo za napajanje stoke i polijevanje vrtova. Dolaskom vodovodne mreže, na žalost, neki su se bunari zatrplali ili se koriste za septičku jamu. Nekada su se bunari kopali ručno i to je bio težak posao jer se danima kopalo, dok danas, za kopanje bunara postoje strojevi i dobra mehanizacija, pa sve ide brže i lakše. U iskopani bunar stavljali su se betonski elementi, a oni koji su bili kamenom zidani iz njih je bila voda najbolja. Kod bunara u sokacima, koji su bili zajednički, okupljali su se mladi i to je bilo mjesto upoznavanja i zabavljanja. U nekim mjestima običaj je bio kad se bunar iskopa da žena koja je tek rodila prva vadi vodu iz tek iskopanog bunara. Vjerovalo se da će tada u njemu uvijek biti vode. Kako bi sačuvali bunare od propadanja i zaborava JU Park prirode Papuk i Šumarija Velika obnovili su i uredili svoje bunare jer bunari znače život, kako za ljude tako i za biljke i životinje.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

INTERVJU S NAČELNIKOM VLADOM BOBANOM, DPL. ING

...nastavljamo prakticirati intervju s načelnikom, te smo i ovaj put postavili aktualna pitanja koja su zanimljiva pučanstvu Općine Velika.

Krenimo:

Dvorana: Natječaj za pribavljanje i opremanje sportske dvorane potpisani je u vrijednosti od 1.750 000,00 kuna + PDV, isti natječaj završava 10. 04. 2009. te kreće potpisivanje ugovora s najboljim ponuđačem koji ima rok od 60 dana za opremanje.

Što bi značilo, da bi službeno otvorene dvorane bilo na Dan općine Velika ili čak i prije.

UPU: Tu smo u završnom postupku, očekujem predhodnu javnu raspravu u travnju.

Subvencioniranje Općine: Idu dalje, a oni su:

1. PROJEKTI NAMIJENJENI RAZVOJU POLJOPRIVREDE

Proračunom Općine Velika za 2009. godinu planirana su sredstva za:

1. Subvenciranje podizanja višegodišnjih nasada.

Dodjela subvencije za podizanje višegodišnjih nasada na području Općine Velika.

Uvjeti za odobravanje subvencije:

Fizičke osobe i obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja podižu višegodišnje nasade na području Općine Velika sadnim materijalom kupljenim u razdoblju od 01.12.2008. do 30.11.2009. na području RH, a nemaju dugovanja prema Općini Velika.

Potrebna dokumentacija:

- obrazac br. 3. MPRRR
- preslika deklaracije sadnog materijala
- preslika posjedovnog lista kojim se dokazuje površina na kojoj je izvršena sadnja
- preslika računa za sadni materijal
- certifikat proizvođača sadnog materijala

ROK: do 30.11.2009.

2. Potpora za osiguranje nasada i usjeva od mogućih šteta.

Dodjela subvencije za pokriće premije na način da osiguraniku po pojedinoj zaključenoj polici osiguranja sufinancira najviše do 20% troška plaćene premije osiguranja.

Uvjeti za odobravanje potpore:

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva, poljoprivredne zadruge i obrtnici koji imaju prebivalište odnosno sjedište na području Općine Velika sa zaključenom policom osiguranja u razdoblju od 01.01. do 31.10.2008. a nemaju dugovanja prema Općini Velika niti za vodnu naknadu. Najmanji iznos naknade je 200,00 kn a najveći 2.000,00 kn za

pojedinog korisnika. Potpora se dobiva za višegodišnje nasade, ratarske kulture i jednogodišnje usjeve, osim duhana.

Potrebna dokumentacija:

- ispunjen obrazac zahtjeva za dodjelu sredstava za premiju osiguranja nasada i usjeva
 - kopija zaključene police osiguranja za 2009. godinu od rizika mraza, tuče, požara i udara groma za višegodišnje nasade, ratarske kulture i jednogodišnje usjeve sve osim duhana
 - potvrda osiguravajućeg društva s kojim je zaključena polica, potpisana od osobe ovlaštene za zastupanje da je ugovaratelj osiguranja izvršio isplatu police
 - obrazac br. 1. ovjeren kod Ureda državne uprave u Požeško-slavonskoj županiji za 2008. godinu
 - obostrana kopija osobne iskaznice
 - broj računa i naziv banke za uplatu potpore
 - potvrde da nema dugovanja općini Velika niti za vodnu naknadu

ROK: do utroška planiranih sredstava za 2009.

3. Naknada za analizu tla za podizanje višegodišnjih nasada.

Dodjela sredstava za analizu tla za podizanje višegodišnjih nasada.

Uvjeti za odobravanje naknade:

Obiteljska poljoprivredna gospodarstva koja namjeravaju podizati višegodišnje nasade na području Općine Velika.

Potrebna dokumentacija:

- preslika računa za analizu tla

4. Subvencija za prvo umjetno osjemenjivanje

krava.

Korisnici su svi vlasnici krava na području Općine Velika kojima se umanjuje cijena umjetnog osjemenjivanja za 100,00 kn.

Provedba: po dostavljenom računu veterinarskih organizacija koje provode umjetno osjemenjivanje na području Općine Velika.

2. POPULACIJSKA POLITIKA

1. Darivanje novorođene djece.

Općina Velika u svrhu povećanja nataliteta kao jedne od mjera Nacionalne populacijske politike kojoj je osnovni cilj pomlađivanje i brojčani porast stanovništva u Hrvatskoj od 2009. godine daruje novorođenu djecu sa 2.000,00 kn po djetetu.

Uvjeti za dobivanje dara:

Uvjet je da roditelji novorođenog djeteta imaju prebivalište na području Općine Velika.

Potrebna dokumentacija:

- preslika Izvatka iz matice rođenih za dijete
- preslike osobnih iskaznica oba roditelja

2. Darivanje obitelji s 4 i više djece

Općina Velika u svrhu povećanja nataliteta kao jedne od mjera Nacionalne populacijske politike kojoj je osnovni cilj pomlađivanje i brojčani porast stanovništva u Hrvatskoj, daruje obitelji sa četvero i više djece sa 1.000,00 kn po djetetu.

Uvjeti za dobivanje dara:

Uvjet je da obitelj sa više djece ima prebivalište na području Općine Velika.

Potrebna dokumentacija:

- preslika osobnih iskaznica oba roditelja
- preslike Izvatka iz matične knjige rođenih za svu djecu

Poljanice: Nastavlja se s istražnim radovima, a procedura može potrajati i do 3 godine.

ŠTO BISMOSMO JOŠ MOGLI NAVESTI?

Ukratko o parku kod benzinske postaje: projekt je gotov i ide se u realizaciju tijekom travnja s Hrvatskim šumama i Parkom prirode, a moram naglasiti da će se time izmjestiti i postojeće dječje igralište.

Gotov je potporni zidiza Vatrogasnog doma u Velikoj, te sporedni ulaz za društvene prostorije DVD-a koje bi se sada mogle koristiti za šire razmjere.

Radi se na postavljanju nadstrešnica na autobusnim stajalištima, još ovih dana trebamo obići lokacije na kojima bi se postavile nadstrešnice s tijelima ŽUC-a, kako bi oni dali suglasnost za postavljanje.

Nogostup u Strossmayerovoju u dužini 500 metara je pri kraju.

Društveni domovi u Dragi i Stražemanu koji su devastirani sada se renoviraju i brzo će biti uređeni. Od 01.03. zaposleni su; pravnik i komunalni redar.

Želio bih još naglasiti da je proglašen DAN OPĆINE VELIKA koji će biti obilježen na Dan sv.Augustina 28.08. svake godine.

Za kraj?

Za kraj bih rekao da se raspusta Vijeće tijekom travnja radi nadolazećih izbora koji će biti održani 17.05. Ide novi ustroj...

Pitanje: Idete li dalje?

Nastojat ću ići dalje što znači da ću se kandidirati. A nadam se, ako ostanem načelnik da ću dobiti jednu mirnoću i kontinuiranost u radu, jer do sada sam imao hrpu prekida koji mi nisu dali mogućnost dugoročnog sagledavanja i rješavanja problematike u Općini.

Na kraju bih zaželio sretan Uskrs svim žiteljima naše Općine.

“BENCHMARKING” - učenje na dobrim primjerima

“Benchmarking je praksa skromnog prihvaćanja da je netko drugi bolji u nečemu i mudrosti pokušaja učenja kako iste dostići i čak preći.”

“Benchmarking obuhvaća skup aktivnosti kojima se nastoji pronaći pojedince i/ili organizacije koji su najbolji u onome čime se bave i koristiti njihovo znanje, prilagođeno i poboljšano, u cilju vlastitog uspješnog djelovanja.”

Možemo li realno sagledati situaciju oko sebe, zajednicu u kojoj živimo, ljudi s kojima surađujemo i procijeniti gdje se mi tu nalazimo?

Vjerojatno ste svi čuli englesku riječ koja se često koristi u poslovnim krugovima “benchmarking” (benčmarking) hrvatski pjevod “sustavno vrednovanje”.

Učenje na dobrom primjerima nije špijuniranje niti kopiranje nekoga već spoznaja mogućnosti kako unaprijediti djelovanje vlastite institucije i svoje osobno.

Možemo li način poboljšanja poslovanja upotrijebiti kao dobar primjer i iskoristiti ga u svakodnevnom životu?

Vec od malih nogu dijete uči od svojih roditelja, kao mala spužva upija događanja oko sebe, usvaja ih i pretvara u svoju osobnost i sposobnost, dakle već je to učenje na primjerima, ali dijete ne razlikuje dobre od loših primjera ono usvaja sve.

Kada postanemo svjesni događanja oko sebe i uvidimo razliku dobrih i loših primjera imamo mogućnost odabira, da li poći za lošim ili dobrom primjerom.

Mnogi smatraju da kopiranjem drugih gubiš svoju orginalnost, međutim uvijek možeš kopiranjem dobrih primjera istom dati svoju notu, dodati nešto svoje i time postati još jedan dobar primjer za učenje.

Često smo u prilici otkrivati “toplju vodu” odnosno tražiti rješenja koja negdje već postoje samo ih treba potražiti.

Dovoljno je prošetati ulicama svoga mjesta i gledanjem i slušanjem pronaći rješenje ili samo dobiti ideju za nešto što želiš popraviti ili napraviti za sebe.

Svi smo mi u jednoj zajednici u jednom kućanstvu ovisni jedni o drugima, svaki čovjek ima u sebi nešto što može poslužiti kao dobar primjer.

Trebamo se samo osvrnuti oko sebe i sagledati pozitivnu stranu svakog čovjeka i usmjeriti se na to kako i sam postati takav, bilo da se radi o karakteru, vanjskom ili unutarnjem pozitivnom obilježju.

Naravno moramo biti realni i dobro procijeniti svoje mogućnosti: fizičke, mentalne i finansijske a zatim poći za dobrom primjerom i upotrijebiti ga za sebe.

Nije potrebno previše filozofirati, svest ćemo to na svakidašnjicu koja nas okružuje.

Na primjer, ako moja susjeda, mama ili sestra bolje kuha neko jelo od mene zašto je ne pitati za recept. Ako neki susjed, otac ili stric zna popraviti kvar bolje od mene zašto ga ne zamoliti da mi to pokaže.

Kod učenje na dobrom primjerima ne smije biti zavisti niti oholosti, treba priznati da netko nešto radi bolje od nas i od njega učiti.

Ako krenemo od sebe, realno sagledamo svoje mogućnosti i usvojimo sve pozitivno oko nas, što nas okružuje i popravimo samo svoje kućanstvo, zamislite kako bi izgledala naša zajednica, naša općina, naše mjesto kada bi svatko svoje znanje i trud uložio za sveopće dobro.

Idemo sagledati samo ono što se vidi izvana!

Kada se provezete ili prošetate kroz Veliku, a svaki dan prođete bar jednom kroz ulice mjesta, da li gledate i slušate ono dobro ili ono loše.

Da li ste zavidni ako nešto vidite dobro ili likujete kada nešto vidite loše?

Ako moj susjed redovito kosi travu i lijepa mu je, zašto to ne bih radio i ja pa će i moja biti lijepa. Ako moja susjeda ima lijepo cvijeće zašto ne bih imala i ja pa će i moja okućnica biti lijepa.

Ali ne zaboravimo procijeniti naše mogućnosti, ako je netko nešto kupio a ja nemem tih sredstava zašto ja to ne bih postigao uz manje novca a više rada i truda i na kraju dobio isti rezultat.

Riješenje uvijek postoji ako smo zreli i svjesni procjenitelji svojih mogućnosti.

Možemo zaključiti da nije potrebno baratati stručnim terminima kao što je “benchmarking” da bismo isti proveli u djelu.

Dovoljno je samo gledati i slušati te pozitivno razmišljati.

Uhvatiti se posla i već otkrivenu “toplju vodu” usmjeriti na svoj mlin!

M.F.

Ako ste od onih osoba, koje kao i ja, gotovo svakodnevno čitaju, gledaju ili slušaju novosti, onda ste sigurno primijetili kako se većina članaka ili reportaža odnosi na nešto loše i negativno.

Nisam još naišao na istraživanje koje objašnjava kako svakodnevna izloženost negativnim informacijama utječe na javno mijenje i ljudske stavove, ali možemo prepostaviti da sigurno ima nekakvog utjecaja. Stoga sam napravio malu analizu naših najpopularnijih medija i došao do brojki koje zabrinjavaju. Od 20-ak naslova iz svakog pojedinog tiskanog ili elektroničkog izdanja, njih 60% se sa sigurnošću može ocijeniti kao negativno, 20% bi se moglo svrstati u neutralne i tu je samo 20% pozitivnih vjesti. Brutalna ubojstva, prometne nesreće, pljačke i sl. su većinom udarne vijesti svih medija. Takvim senzacionalizmom, medijske kuće osiguravaju zaradu a nama nameću dojam da se većinom događaju loše stvari. Takav dojam time lako postaje opće prihvaćen i mi možda podsvjesno izgrađujemo svoj stav u odnosu na isti.

Zar se u svijetu zaista dnevno događa samo 20% pozitivnih stvari?

Da li se svijet mijenja na gore ili smo mi samo krivo informirani?

Da li konstantna izloženost lošim vijestima čini nas lošijima?

Da li bi nas svakodnevno slušanje dobrih vijesti učinilo boljim ljudima i uvjerilo kako je ciniti dobro zapravo bolji način? Na ova pitanja ipak nisam još našao odgovor!

CRNO I CRNO

Mnogo ljudi počinje čitati novine od «Crne kronike» ako bi i bio netko tko bi htio učiniti drugačije, ne bi mogao jer ne postoji «Bijela kronika». Naime, postoji rubrika «Zanimljivosti» ali kako se onda u zanimljivostima može naći naslov: «Engleske studentica umrla od kombinacije Red Bulla i votke»? Kako to može nekome biti zanimljivost? Što je uzrokovalo ovu eskalaciju negativnih vijesti? Zar samo trka za većom nakladom, slušanosti i gledanosti? Zar je imperativ publike „koja to traži“ tako snažan? Zašto su ljudi toliko gladni tuđih nesreća? Smatram da bi raspodjela pozitivnih i negativnih vijesti trebala biti podjednaka. Možda bi to smanjilo tu glad

i opću depresiju. Možda bi i dovelo ljudi do nekog pozitivnijeg stava. Nama je život i ovako dovoljno težak, ne preostaje nam drugo nego nadati se u bolje sutra. A kako se nadati, ako nas mediji uvjeravaju da su svud oko nas ubojice, silovatelji, pljačkaši, lopovi i korumpirani političari. Odbijam u to vjerovati jer znam da ima dobrih ljudi koji svakodnevno čine dobra djela, samo nema tko o njima pisati! Stvari nisu crnobijele, to nam je svima jasno, stoga ih ni mediji ne bi trebali prikazivati samo crnim ili samo bijelima. Već neka svijetla nijansa sive bi bila dovoljna.

[boco]

Kolači s okusom prošlosti

Priča o gospodi Danici Mandić započinje 1950. godine njenim rođenjem u selu Dragi. U Velikoj živi od svoje devetnaeste godine. Cijeli je svoj radni vijek provela u caffe baru Oluja koji je prije nekog vremena prestao s radom. Mnogi će se sa sjetom osmehnuti na sam spomen valjda jedinog ugostiteljskog objekta na svijetu koji je svoje goste dočekivao najdražim jelom nekih minulih vremena, kruhom namazanim mašću i posutim crvenom paprikom.

Slatki užitci su ono po čemu je gospođa Danica poznata u našem selu. Od 1995. godine peče starinske kolače, sve one koje su nekad pekle stare Slavonke; slavonske salenjake, čvarnače, paprenjake, štruce od oraha i maka, buhtle od pekmeza. Za pravljenje paprenjaka koristi stare kalupe ili, po „naški“, modle, s likovima životinja i biljaka kakve su danas postale prava rijekost. Kolače se naučila peći sama, no uvijek će istaknuti kako joj je svojevrstan uzor u tom sofisticiranom umijeću bila pokojna Dragica Mikerić koja je sedamdesetih godina u Velikoj slovila za najvrsniju majstoricu od zanata. Sve njene recepte ima zapisane, a posebno joj je drago prema njima pripremati kongo šnite i šnite od lješnjaka. Uglavnom se služi starinskim receptima jer smatra da su takvi kolači bolji i ukusniji od ovih modernijih, iako će rado ispeći parfe tortu. Najmanje desetak puta je predstavljala našu županiju na predstavljanju središnjice HSS-a na Zagrebačkom velesajmu, prilikom čega je bila zadužena za uređivanje stola koji su krasile jestvine naših starih Slavonaca. Više puta je surađivala s Požeškim muzejom, za njih pekla kruh sa slaninom i brižno po selima sakupljala lipe Kate, staro i zaboravljeno cvijeće. Svake godine svojim ukusnim kolačima počasti sudionike smotre folklora Čuvajmo običaje zavičaja, a prije nekoliko godina je sudjelovala u Strizivojni na izložbi starih narodnih nošnji i jela, krpica sa sirom, pereca, slavonskog kruha.

Sa čitateljima Veličke kronike je podijelila jedan od svojih najdražih recepata, onaj za fine šnjite:

- 12 dag margarina
- 12 dag šećera
- malo praška za pecivo
- dodati 5 žutanjaka i dobro izmiješati u pjenu
- dodati 12 dag brašna, napola ispeći i onda namazati pekmezom od višanja
- krema: 5 bjelanjaka izmiješati u snijeg sa 10 dag šećera, 10 dag oraha ili badema i 1 redom ribane čokolade

Dan udruga Općine Velika

U subotu, 20. prosinca, 2009. u Društveno vatrogasnem domu u Velikoj prvi puta su se predstavile udruge koje rade i djeluju na području Općine Velika. Na prezentiranju udruga bili su: taekwondo klub, šah klub, moto klub, nogometni klub, planinarsko društvo Mališćak, vatrogasci, mažoretkinje, KUD I.G.Kovačić, KUD Šijak, HKUD Hrvoje Vukčić Hrvatinić, umirovljenici, lovci, konjogojsvena udruga, udruga Veličanka i Turistička zajednica. Tim činom udruge su pokazale javnosti svoj rad.

Odmah na početku sve je udruge i prisutne pozdravio načelnik Općine Velika, Vlado Boban. Pohvalio je rad udruga i obećao da će i dalje Općina pomagati u radu te im zaželio sretne blagdane i uspješnu Novu godinu u ime poglavarstva i Općinskog vijeća Općine Velika. Udruge je pozdravio i čovjek koji je najviše zaslužan za prvo predstavljanje udruga, Robert Hofman. Zahvalio se na podršci i odazivu te naglasio da to nisu sve udruge koje djeluju na području Općine Velika, ima ih još ali se nisu odazvale zbog nekih drugih obveza.

Kroz cjelovečernji program svaka se udruga posebno predstavila. Predstavnici udruga izložili su na štandovima trofeje, priznanja, fotografije sa svojih nastupa i autohtonoga jela. Najviše pažnje na štandovima imali su konjogojsvena udruga i velički lovci koji su izložili mnoge trofeje i preparirane primjerke životinja, a sve je to bilo popraćeno slikom. Posebno je bila predstavljena udruga Veličanka koja broji sve više članova, a poznata je po izdavanju i uređivanju časopisa Velička kronika. Osim predstavljanja svoga rada na štandovima, neke udruge su se predstavile i na pozornici. Mnogobrojno gledalište zabavljali su članovi KUD-a I.G.Kovačić, Šijak, Hrvoje Vukčić Hrvatinić; T.S. Grofovi, Velički bećari i umirovljenici.

Cilj ove manifestacije je da udruge pokažu mještanima što rade i sa čime nas prezentiraju po čitavoj Hrvatskoj i šire.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

LOVAČKI BAL

MJESTO RADNJE: Mališćak

VRIJEME RADNJE: 7.ožujka, 2009

TEMA: lovački bal

GLAVNI MOTIV: lijep provod, dobra zabava...

AKO STE LOVAC ILI "GOSPOĐA LOVICA" ONDA ZNATE ŠTO OVO ZNAČI!

Ali kako nemaju svi, u Velikoj našoj, tu čast biti "gospođa lovica" ispričat će vam o čemu se radi: Dana 7.ožujka, 2009. godine u prostorijama HEP NOC-a održan je tradicionalni lovački bal. Predsjednik LD Lapjak Velika gospodin Željko Tubić održao je govor u čest naših lovaca, njihovih supruga ta svih uzvanika, potom je grupa SAN zasvirala i tako je sve počelo. Malo se sviralo, malo plesalo, a onda je počela večera koju su nam i ove godine ukusno pripremili odlično uigrani duo Marija i Vlado Perić!

Nakon večere puno se više sviralo, plesalo i pilo(u granicama normale) te postajalo sve veselije.

Ali da ovo ne bi bio "klasični bal" lovci su pripremili pregršt iznenađenja kao što su: ples s jabukom. Bilo je zanimljivo promatrati parove kako uigrano plešu pa jabuka padne! Ali jabuka nije pala bračnome paru Franculić koji su pobijedili i za pobjedu dobili prigodnu nagradu. Potom je uslijedila tombola! To je također bilo zanimljivo jer su nagrade uglavnom dobivale žene što je jako obradovalo lovca Đurića... Palo je puno poljubaca, u obraz naravno. Nakon tombole uslijedile su anegdote iz lovačkog života!

Centralni lovnik gospodin Gelenčir je o svakome lovcu ispričao pokoju "lovačku priču" ne bi li nasmijao uzvanike, a potom je i sam čuo jednu anegdotu o sebi te je dobio

maleni dar: prepariranu koku na kapelaji! A ovo što sad slijedi je ono najzanimljivije!

Odjednom je stala glazba, konobari donose: stol, čaše, slamke... To vam je bila igra nalik "fear factor-u". Centralni lovnik odabrao je četiri sudionice, među kojima sam bila i ja. Pa zatim četiri sudionika. Konobari su natočili bambuse i gemište. Tko prvi popije-pobjednik, ali slamke su bile probušene... Pobjedu je odnio naš dragi urednik Robi Hofman i ja jer se tako piće u našem kvartu! Međutim nismo dobili nagradu dok nismo zapjevali. Naravno i tu smo pobijedili i osvojili nagrade, jer se tako pjeva u našem kvartu! Nakon ove igrice stigla je i ponoć te su lovci, kao pravi kavaliri, svim uzvanicama čestitali Dan žena, prigodnim darom- cvjetom! Ah, što da vam kažem osim da je zabava trajala do ranih jutarnjih sati i da je lijepo biti "gospođa lovica"!

Jelena Perčinić

T.S. GROFOVI

Gostovanje na HRT-u i OTV-u

Početkom veljače, točnije, 03.02.2009. godine gostovali smo u emisiji „Uz tambure“ na OTV-u. Svirali smo od 21,30 sati gdje smo uz svirku podijelili nekoliko svojih promotivnih CD-a.

Budući smo u emisiji gostovali zajedno sa Zavičajnim društvom „Vila Velebita“ iz Požege, a gledatelji su tražili da što više sviramo, sa OTV-a su nam poručili da će nas uskoro ponovno pozvati u emisiju pa ćete nas ponovno moći gledati i slušati.

U subotu, 07.02.2009. godine imali ste nas priliku gledati u emisiji „Svirci moji“ na HRT1. Nastup u popularnoj emisiji bio nam je od velike važnosti i kako smo sretni što su kritike poslije nastupa bile jako dobre. Nadamo se da nam ovo nije zadnji nastup na državnoj televiziji i da ćemo biti još koji put u prilici predstaviti se u još nekim glazbenim emisijama.

Ovim putem se želimo zahvaliti svima onima koji su nas pratili na nastupima na televizijama, bilo gledajući nas bilo prateći nas do Zagreba. Također želimo napomenuti da radimo na albumu i da bi do smotre folklora u Velikoj trebale izaći 3 ili 4 nove pjesme.

T. Galić

KONJOGOJSTVENA UDRUGA VALLIS AUREA

Mlada udruga s puno rezultata

Dugačak je bio popis aktivnosti, nastupa, gostovanja i manifestacija na kojima su sudjelovali članovi Konjogojske udruge „Vallis Aurea“ Požega. Iako je udruga relativno mlada, brojne aktivnosti je svrstavaju među aktivnije udruge.

Danas udruga broji 32 člana koji imaju 67 konja, što je za 27 posto povećanje u godini dana. Hladnokrvnjaka imaju 49, lipicanaca 9, toplokrvnjaka 6 i posavskih 5. Njihovu skupštinu održanu u dvorani NK Croatia – Mihaljevci, pohodili su gosti iz susjednih konjogojskih udruga, predsjednik Saveza udruga uzgajivača konja Vjekoslav Pasarić, veterinarski inspektor Josip Višatnicki i požeški gradonačelnik Zdravko Ronko.

Dosadašnji, a i jednoglasnom odlukom budući predsjednik Damir Pavković, iznio je bogat program rada u kojem su planirane revijalne utakmice Zlatna griva Zlatne doline, sudjelovanje na brojnim izložbama konja u Hrvatskoj, stočarskoj izložbi u Alilovcima, Gudovcu i dr. Sudjelovanje i podrška brojnim manifestacijama u Županiji, ali i povećanje članova, te još veći broj konja u uzgoju. Najveću pomoć u finansijskom dijelu dobili su prošle godine od grada Požege, koju je i ove godine obećao gradonačelnik Ronko, posebno za plemenitu zadaču udruge, a to je uzgoj konja i čuvanje starih običaja u suživotu s konjem.

Kruh naš svagdašnji danas je rijetko vidjeti da netko peče, kruh u tako zvanoj zidanoj peći onako kako su to radile naše bake nekad. "Kruh sa sedam kora" znali su reći naši stari. ipak, još se nađe osoba koje to rade, jer tom kruhu nema zamjene i on već postaje delikatesa, te sve više tražen i cijenjen. Naše domaćice iz Radovanaca gospođa Marija Solić, Kata Marić, Ankica Kopjarević i Kaja Matošević priredile su nam pravi ugodaj starine i miris djetinjstva kad su nam dopustili da slikom i riječju pokažemo postupak pečenja kruha.

tijesto djelimo na kruh i stavljamo u za to pripremljene posude koje su prekrivene platnenom salvetom, za to su nekad koristile simple pletene i od ražene slame i kalane ljeske, da, nekad. Kad je kruh prevaljan i prekriven ostavlja se da raste, a domaćica odlazi izmesti naloženu peć, za to koristi ogrebljicu od drveta i omelo napravljeno od komuštine kukuruza. Ograblјicom se izvlači žar, a omelom se peć mete da se očisti pepel.

U međuvremenu, kao pomoć dobro dođu unucići koji pomognu da se kruh donese iz kuće do peći , gdje već spremna stoji drvena lopata uz pomoć koje se jedan po jedan kruh istresa, na svakom se naravno napravi znak križa i slaže se u peć.Uvijek ostane tjesta za veknu koju zovemo lapanj i za kvas za slijedeće pečenje kruha.

Krušna peć je sazidana od sitne cigle i donji i gornji potkubljeni dio ,iznad otvora sa strane ima dva otvora koje zovemo đara , veličine cigle koja se može izvaditi. Iako svaka domaćica zna koliko treba ložiti peć da bude dobra ipak ovisi odrvima koja se lože.Kad

je kruh stavljen u peć na otvor se stavi pleh i ograblјicom nagrne žar da drži temperaturu. Domaćica uz peć ostaje 15 minuta da pogleda kako se kruh peče, ako je peć jača , izvadit će onu ciglu iz đare da kruh nebi bio tamne boje

KRUH SA SEDAM KORA

Kad domaćica počne peći kruh, najprije podkuha kvas to je dio tjesta koji se ostavlja od prethodnog pečenja u kvas. Zatim doda dvije kocke svježeg kvasca, brašna i vode, kad kvas uskisne u pripremljenoj vani već stoji utopljeno brašno (inače, na jedan kruh od 4kg ide 3 duboka tanjura brašna i jedna jušna žlica soli). Nekad su za kvas bile drvene kopanje i drvena korita za mješanje , međutim više ih nitko ne radi, a rijetko su sačuvana tako da danas to mijenjaju cinjane ili plastične posude. Kad kvas uskisne, istresa se u brašno i dodaje voda po potrebi i kruh je zamješan.

Domaćica zatim ide odložiti peć da se zagrijava. Kad je peć odložena , dolazi valjanje kruha to je postupak kada uzraslo

ili kako u šali znaju reći " Da ga ne poljubi ciganka". Kruh ostaje u peći 2 sata , zatim se vadi, poslaže na policu , umije i prekrije tkanim stolnjakom . Posude , salvete i stolnjaci koji se koriste za kruh ne smiju se upotrebljavati za ništa drugo.

I ja osobno sam kao četrnaestogodišnjakinja uz svoju mamu pekla kruh, danas se baš ne bi odvazila, ali ima onih koji to rade dugi niz godina za svoje brojne obitelji , a ovi maleni koji pomažu bakama , komentiramo uz toplu lepinju dok se vadi iz peći nakon sat vremena pečenja obećavaju da će još dugo biti u zidanoj peći pečen kruh naš svagdašnji.

Marija Iličić

KUD «IVAN GORAN KOVACIĆ»

Slavonska večer u Raši

Već dobro uhodana ekipa krenula je 20.03. 2009. put Istre; dragim nam prijateljima u Rašu kako bi, već tradicionalno, održali slavonsku večer, pripremili naše slavonske specijalitete u samome centru ovog lijepog istarskog mjesta. I tako, ulazeći u autobus, već na žmireći svatko sjeda na svoje mjesto i ukrcavanjem posljednjeg putnika već iz nepoznatih izvora počinje teći dobra kapljica, koju je cijelim putem bilo teško točiti jer se autobus ljudlja u krivinama, a na autoputu su se već i točitelji ljudjali. Uz odličnu atmosferu vrijeme puta do Raše prošlo je ugodno i brzo, a veselje se nastavilo i u kasnim satima kada smo stigli kod naših dragih domaćina.

Nakon poduzećeg pozdravljanja, jela i neizostavne pjesme i svirke odlazimo na spavanje jer sutra nas čeka naporan i veselo dan.

Koliko umorni toliko i raspoloženi poslije doručka krenuli smo u Pulu u posjet Areni, u šetnju centrom. Puni dojmova vratili smo se u Rašu. Ekipa zadužena za pripremanje jela bacila se na posao i počela pripremati čobanac, obrađivati svinjske pole od kojih su se pravile kobasice i čvarci.

Kako je dan odmicao i počela se spuštati noć tako se i sve više ljudi okupljalo oko naših kuhara ne bi li kušali naše čvarke, krvavicu i nestrpljivo čekali čobanac i kobasice. Folklorashi su zaplesali, a tamburaški sastav «Grofovi» zasvirali i tako službeno otvorili Slavonsku večer u Raši, punu pjesme i veselja koja je trajala dugo, dugo.

Nedjeljno jutro svanulo je sunčano i nešto malo manje vjetrovito, domaćini su nam pripremili doručak uz koji smo prepričavali sinoćne dojmove. Sudjelovali smo na sajmu starina na trgu u Raši, posjetili farmu magaraca i konja, a poslije ručka uz pjesmu i zagrljaje puni dojmova krenuli kući. Zadovoljni i naravno, kao i uvijek, veseli jedni smo drugima poručili kako se vidimo uskoro kod nas u Velikoj na Smotri folklora.

T. Galić

KUD „ŠIJACI“ – BIŠKUPCI

Dana 27. i 28. lipnja, 2009. godine KUD „Šijaci“ iz Bišupaca organiziraju veliku obljetnicu svoga rada.

Folklorno društvo u Bišupcima radilo je od daleke 1950. godine pod imenom „Seljačka sloga“. Nastupili su diljem naše zemlje i u obližnjim mjestima Požeške kotline. U Požegi, Slavonskom Brodu, Vukovaru, Osijeku i Zagrebu. Od 1962. godine vrlo je aktivno i uspješan rad folklorognog društva u okviru škole Bišupci. Nastupali su na Majskim festivalima Općine Požega i na ostalim manifestacijama u Požeškoj kotlini.

Od 1982. folklorno društvo iz Bišupaca radi i djeluje pod imenom „Šijaci“ sve do danas. Ime je dobilo po stanovnicima sjeverozapadnog dijela Požeške doline. Članovi društva obnavljaju izvorne običaje, pjesme i kola svojih predaka tzv. Šijaka, starih stanovnika Podpapučkoga kraja.

Svojim plodnim i uspješnim radom nastupali su na svim važnim folklornim manifestacijama diljem naše domovine. Dva puta na Međunarodnoj smotri folkloru u Zagrebu, mnogo puta na Đakovačkim vezovima, Vinkovačkim jesenima, Pjevačkoj smotri u Slav. Brodu, LIDAS-u u Pleternici i smotri

„Čuvajmo običaje zavičaja,“ u Velikoj.

Ove godine KUD „Šijaci“ će ugostiti mnoge prijatelje, tj. KUD – ove iz raznih krajeva lijepe naše domovine Hrvatske i podijeliti lijepe i ugodne trenutke s njima uz pjesmu i svirku „Ajd u kolo poskočimo“

Voditelj „Šijaka“
Marija Tomašević

Najbrojnija obitelj Požeške biskupije, Josipa i Ružice Vukašinović iz Velike

U Župnoj crkvi sv. Augustina u Velikoj, 1.veljače, 2009. na Dan života, Požeški biskup dr. Antun Škvorčević za vrijeme svečanog misnog slavlja, krstio je Emanuela; 16. dijete obitelji Josipa i Ružice Vukašinović, najbrojnije obitelji Požeške biskupije i jedne od najbrojnijih u Hrvatskoj. Na misnom slavlju sudjelovala je cijela obitelj, pjevajući i svirajući euharistijske pjesme.

“Djeca su Božji dar. Svaki od nas je rođen po Božjem planu. Želimo zahvaliti Bogu što je baš nas želio. Želimo zahvaliti za sve ono oko nas što jest život, sve je to dar Božji. Dok se radujemo novome životu, želim pozdraviti obitelj Vukašinović i hvala im za hrabrost i nesobičnost što su prihvatili šesnaestoro dijete. Želimo ovo dijete povjeriti ljubavi Isusovoj koja je išla za nas na križ. Neka takvih obitelji u nas bude što više i neka Bog blagoslov takve obitelji” – rekao je Požeški biskup.

Obitelj čine djeca: Branko, Željko, Karolina i Jakov njih četvero najstarijih rade u Zagrebu. Marija je završila srednju školu. Ivan i Mihail pohađaju srednju školu, dok su Petar, Katarina, Ana, Luka i Marko polaznici osnovne škole te najmanji Matej, Marta, Samuel i Emanuel.

Tako brojnu obitelj Josip nikad nije planirao jer on potječe iz šokačke obitelji, a zna se da šokci imaju jedno ili dvoje djece. Kad su mu se rodila dva sina tada je mislio da je ispunio ono šokačko. «Međutim, tada sam bio u velikoj zabludi. Zahvaljujući Gospodinu došao sam do spoznaje da je svaki život vrijedan. Za brojnu obitelj prije svega zahvaljujem supruzi Ružici jer je ona uvijek htjela jedno dijete više. Vršimo samo volju Božju. Ništa više ne činimo nego ono što smo obećali pred križem, da ćemo rađati djecu.»

Pripremio: Vlado Bošnjaković

HUMANITARNI KONCERT ZA MATEJA PERNARA

UDRUGA
Dan Motora
POŽEGA

*IMAM I JA
VELIKO SRCE*

**PRLJAVO
KAZALIŠTE**

**Požega, Dvorana "Grabrik",
24.04.2009., početak 20,00 sati**

Cijena ulaznice:
preprodaja 20,00 kn
na dan koncerta 30,00 kn

Ulaznice u preprodaji: TZ Grada Požege, Pizza Zrinski Bar,
Kavana Boba, Caffe bar Saloon

Novčanu pomoć za Mateja Pernara možete uplatiti na žiroračun otvoren kod Zagrebačke banke 2360000-3114573280

Udruga Veličanka

želi Vam

Sretan Uskrs

www.tz-velika.com

nove web stranice turističke zajednice općine Velika

KRIŽ OD TRNJA

Pred oltarom križ je bio
i na njemu trn do trna.
Prijetnjom boli trnje stoji
i svatko se malo boji.
A onda je na Cvjetnicu,
kome krivo, kome pravo,
križ od trnja, vidi čuda,
sav u ruže procvjetao.
A bila je tamo ruža,

narančasta, žuta, bijela,
donijela su ruže djeca
sve od samih dobrih djela.
Čuvali su u Korizmi
svoju malu dušu čistu
da učine trnje manjim
i pomognu svome Kristu.

M. Iličić

UDRUGA VELIČANKA

UDRUGA VELIČANKA MOLI SVE SUGRAĐANE KOJI IMAJU NA TAVANIMA ILI LADICAMA STARIH FOTOGRAFIJA ILI RAZGLEDNICA DA NAM POKLONE, PRODAJU ILI POSUDE DA SKENIRAMO, POTREBNO NAM JE ZA IZLOŽBU.

SVE INFORMACIJE 099-201-2110 ILI VELIKA@VELIKA.HR

SAN

Sanjao sam san
nije bila bajka,
sanjao sam da umire
moja draga majka.

I sve što sam sanjao
istina je bila,
otisla je s ove zemlje
moja majka mila.

Jednog dana otac dođe
i tiho mi reče :
e moj sine, tvoja majka
vratiti se nikad neće.

Pitao sam kud je ošla
ništa nisam znao,
al je otac najedenput
bolno zaplakao.

Shvatio sam u trenutku
da se nešto zbiva
i po njemu primjetio
da on pogled skriva.

Da istinu reče
al ponovo niz obraze
suza mu poteče.

Kad je našo malo snage
poče priču dugu,
sve mi reče temeljito
dade me u tugu.

Rekao je, nema majke
doć ti više neće,
odnio sam na njen grob
bukete i svijeće.

Nisam mogao vjerovati
krenuše mi suze
pa upitam prepun bola
tko mi moju majku uze.

Reče otac suznog oka
teško mi je sine,
otisla je majka tvoja
u vječne tišine.

Tamo je morala ići
Bog je uze sebi,
da na ovoj zemlji
više patila ne bi.

NIKICA PAVLOVIĆ

HRVATSKA JE RIJEČ KOJU NAUČIH OD MAJKE
(D. IVANIŠEVIĆ)

I U NAŠOJ BUKARI IMA VINA

Kada me upitaju otkuda sam, instinkтивно odgovaram: "Iz Velike!" Iako već godinama ne živim u Velikoj, nekako se teško odričem onoga veličkoga u sebi i uporno ne želim zaboraviti ulice koje su nekada bile blatnjavije i uže, mostiće kojih više nema, brane koje su odavno srušene. Ono što nipošto ne želim zaboraviti je govor uz koji sam odrasla, koji sam prvi naučila, govor na kojem sam ispričala prve priče i napisala prve zadaće.

Posljednjih nekoliko godina intenzivnije se i na znanstvenoj razini bavim hrvatskim narječjima i govorima pa se usuđujem dati si pravo progovoriti nekoliko riječi o tom.

Prirodnim jezičnim razvojem, utjecajem škole, medija, ali i naseljavanjem ljudi iz drugih govornih područja, došlo je do značajnih promjena koje su zahvatile većinu slavonskih govora, tako da velički govor nije izuzetak. Razlog je tomu i velik broj mlađih ljudi koji, potpuno prirodno i razumljivo, razvijaju svoj jezični izraz. Sve su ove promjene na jezičnim razinama posljedica prirodnoga razvoja jezika koji je živ i kao takav podložan promjenama. No, unatoč tomu, kao što čuvamo starine kao dio obiteljskoga nasljeđa, nošnje i običaje kao dio tradicije i nacionalnoga identiteta, tako bismo i s govorom trebali postupati odgovornije i osvijestiti činjenicu da je jezik sve to: nasljeđe, tradicija te nacionalni i kulturni identitet.

Jednom sam prilikom, još kao studentica, u studentskom restoranu naručila salatu od paradajza. Konobarica me odmjerila i rekla da imaju samo rajčicu. Što je slijedilo, ne želim prepričavati, no povrijedilo me to što su u isti taj restoran dolazili i studenti iz drugih krajeva Hrvatske i slobodno naručivali pomidore i pri tom svima bili simpatični. Slavonci kao da se stide svoga govora jer, čini mi se, vrlo rado prihvaćaju tuđe, a svoga se olako odriču. Tako naši zagrebački studenti kupuju na placu, pritišću gumbe i sve nas lijepo pozdravljaju, a mi govorimo seljački. Pa ako je i seljački, meni je lijepo jer odrastanje na selu smatram blagoslovom, a ne sramotom.

Kada se Slavonci sastanu sa svojim primorskim prijateljima, čini se da postaju pravi morski vukovi pa sve nešto čakulaju kao da su se upravo vratili iz ribe i, svjesno ili ne, odriču se svoga slavonskoga divana. Možda je to samo posljedica slavonske gostoljubivosti i ljubaznosti, no najiskreniji i najtoplji je govor onaj materinji, kojega nosimo iz vlastitoga doma.

Hrvatska narječja, kao i govor svakog pojedinog mjesta, bogatstvo su koje treba njegovati i čuvati od zaborava. Veoma davno, u 15. st. pop Martinac je napisao: (Turci) nalegoše na jazik hrvatski misleći pri tom na narod jer narod je jezik i jezik je narod.

I zato, Slavonci moji dragi, kad sljedeći put odlučite popiti jedan žmul ili nazdraviti kupicom, sjetite se da i u našoj bukari ima vina.

Andrijana Nemet-Kosijer

ŠOKAČKA SOBA

“Kao srednjoškolac dolazio sam na ljetovanje u Veliku. To mi je bio prvi susret sa Velikom. Velika mi je od tada ostala u jako lijepom sjećanju. Živio sam u Ivankovu kod Vinkovaca. U podsvijesti sam gajio nadu da će možda jednoga dana doći živjeti u Veliku. Nisam mislio da će se to i ostvariti. I onda kad sam otišao u mirovinu, taj mi se san ostvario, 2007.g. Odmah sam pristupio uređenju kuće i izgradnji dvorišne zgrade. Zašto sam došao ovdje živjeti? Prije svega volim brda, šumu, rijeku, čist zrak i lijepu prirodu i to je odlučilo da živim ovdje u Velikoj”: zadovoljno priča Josip Medaković.

U lijepo uređenom objektu za stanovanje gosp.Josip i gđa.Jela imaju jednu posebno uređenu prostoriju kojoj su dali ime Šokačka soba. Izbilja je prava šokačka, onako kako je to nekad bilo. Šokačka soba ima dva kreveta, dva ormara, dva natkasla, psiha-ogledalo, stol i stolice, štendere za cvijeće i slike na zidu, svete ili vjenčane. Na krevetu su jastuci

šlingovani, perinja i tkani ponjavci. Na podu su tkani tepisi. U ormaru vezeni peškiri. Na ormarima raznoliko voće: dunje, jabuke, kruške i ukrasne bundevice. Voće je služilo za jelo i mirise. Te sobe bile su hladne jer se u njima nije ložilo pa se tako voće u njima moglo duže zadržati. Od dunja je soba bolje mirišala. Na stolu je bila lampa petrolejka, križ, molitvenik, trobojnica, poneka ukrasna flaša i čaša i drugi ukrasni predmeti. U tim sobama najčešće su spavali mladi, a stariji u onim sobama gdje se ložilo. Obično je takvu sobu dobivala mlađenka za miraz. Tradicija je u Slavoniji bila da čim se rodi žensko dijete majka pomalo priprema kćeri za udaju jastuke, perinje, peškire, stolnjake i ostale ukrasne tkanine.

Josip i Jela stanuju na katu, a u prizemlju imaju idealan prostor za iznajmiti, za neki obrt ili poslovnicu. Nemaju nikakvih planova ali bi rado iznajmili prostor za neki mirni tj. tih obrt.

Josip obožava vinograde jer se s vinovom lozom bavio u slobodno vrijeme preko trideset godina, a imao je 2500 čokota. Po struci je ekonomist, a mirovinu je ostvario radeći u INI, u Vinkovcima.

Zanimljivo je to što ispred njihove kuće prolaze dva potoka: Veličanka i Dubočanka. To bi mnogi poželjeti. Voda iz potoka najviše im služi za polijevanje travnjaka, voćnjaka i cvijeća. Iz dana u dan Velika im je sve draža i ljepša. Osjećaju se kao da su tu rođeni, tu su našli svoj mir. «Ne zna se koji je period u godini ljepši. Svako godišnje doba nosi svoje čari i draži»: riječi su gospođe Jele. Pedantnošću i urednošću dvorišta, vrta, prostorija, ova obitelj postala je uzor mnogima na najljepši način, da i ostali mogu po uzoru na njih tako djelovati i učiniti da nam Velika bude još ljepša i prepoznatljivija.

Ovim putem daju prijedlog da nešto više učinimo za naše mostove. Obojimo ih, popravimo i posadimo cvijeće jer mostovi povezuju ljudi. Oduševljeni su idejom da će se obnoviti stari mlin koji je u blizini njih. Sadnja cvijeća i uređenje dvorišta njihov je skroman doprinos uljepšavanju Velike. Mnogi koji prolaze pored njihove kuće žele se fotografirati na njihovo terasi koja je uvijek puna cvijeća i to ih posebno oduševljava.

Gosp.Jozo i gđa. Jela sada su u mirovini pa slobodno vrijeme koriste za obilazak vinograda i okolnih mjesta u kojima nikad nisu bili. «Često odemo do Jankovca. Ne radimo ništa što bi nam stvaralo svakodnevne obvezе, već ono što nas ispunjava i oplemenjuje.»

Pripremio: Vlado Bošnjaković

ZIMA NA PAPUKU

SNJEŽNA ZIMA ATRAKTIVNA I NA JANKOVCU

JANKOVAC - Vozač autobusa osječkih registarskih oznaka podcijenio je zimske uvjete, pa je zbog zaledene ceste, skliznuo s prometnice i ostao 'zarobljen' na Papuku. Do najbližeg mjesta, Slatinskog Drenovca, dvadesetak putnika, prevezli su rendžeri Parka Prroide Papuk, a potom je po njih došao drugi autobus. Iz snijega je autobus pokušao izvući šumarski traktor, ali bez uspjeha, pa je osječki autobus na planini dočekao drugi dan kada je po njega došao kamion s dizalicom s požeške strane Papuka.

Najviše izletnika dolazi tijekom proljetnih i ljetnih mjeseci. Zima, pogotovo snježna, posebno je atraktivna.

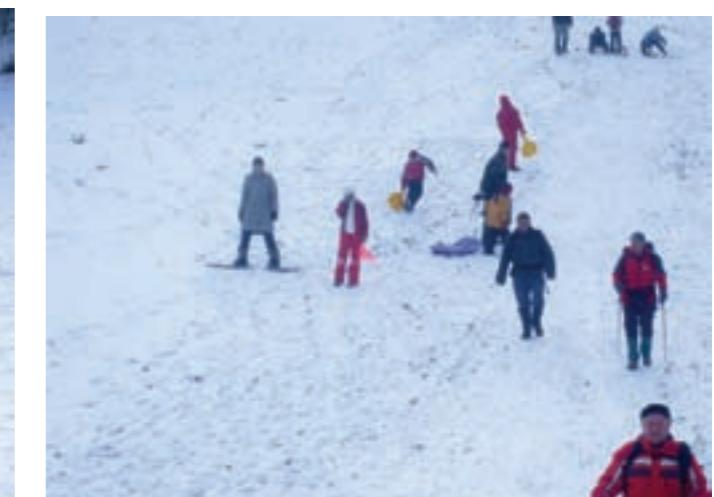
Planinarski dom na Jankovcu protekle je godine zabilježio 3.500 noćenja, što je za 800 više nego 2007. godine. I cijelo područje Parka prirode Papuk bilježi povećanje broja dolazaka gostiju i izletnika - prodano je 7.100 izletničkih programa, što je 20 posto više nego 2007. godine, a procjenjuje se da je tu sve popularniju turističku destinaciju, obišlo ukupno 120.000 posjetitelja doznali smo u Parku prirode Papuk. Temperature koje su se proteklih dana na sjevernim obroncima Papuka spuštale i do petnaest stupnjeva ispod ništice zaledile su slap na Jankovcu, jednoj od najljepših gorskih dolina u Hrvatskoj. Slap koji se prelijeva s visine od trideset metara pretvoren je u atraktivni ledeni stup koji mami poglede planinara i izletnika

Cesta Slatinski Drenovac - Velika donedavno je bila državna, a sada je županijska što, međutim, ne utječe na čišćenja od snijega. "Svakodnevno prođe ralica, a posipava se agregatima i solju. Međutim, riječ je o uskoj, planinskoj cesti koja prolazi kroz šumu, zbog čega je smanjen dotok sunčevih zraka, a budući da je prilično hladno, led se dugo zadržava pa je prilično opasno ako vozila nisu opremljena zimskim gumama i lancima".

No, unatoč tomu ovih zimskih dana padine Papuka prepune su sanjkaša i planinara koji uživaju u snijegu.

Zimski turizam na Papuku živnut će tek sljedeće zime do kada će biti završena i obnova skijaške staze na Jankovcu, dužine 650 metara. "Lani je konačno stigla struja, što je bio preduvjet uređenja skijaške staze, a ove godine postavit ćemo vučnicu i urediti teren", kaže upravitelj Planinarskog doma Mirko Peček.

A. Solić

PAPUČKI

Svake godine, na prvu proljetnu nedjelju, u Veliku dolaze planinari i svi ljubitelji prirode iz raznih krajeva «Lijepa naše» i iz susjedne nam BiH-e. Taj se dan održavaju Papučki jaglaci. I ove godine po 27. put okupili su se planinari i svi koji vole prirodu na tradicionalnoj manifestaciji Papučki jaglaci u Velikoj. Šetnjom po veličkom gorju u srcu Papuka obilježava se početak proljeća. Organizator pohoda u gorje je HPD Sokolovac iz Požege, a suorganizatori su JU Park prirode Papuk, Općina Velika, Grad Požega, Županija Požeško-slavonska i Turistička zajednica grada Požege.

Sve goste manifestacije pozdravila je predsjednica HPD Sokolovca, Katica Bartošek. Naglasila je da na raspolaganju ima sedam staza i sve su obilježene. Uz stručne vodiče svatko se može opredijeliti za koju će destinaciju ovisno o dobi, mogućnostima i željama. Posebno je pozdravila goste planinare iz susjedne BiH-e kojih je došlo osam društava i već su po treći put za redom ovdje tako da su Jaglace učinili internacionalnim.

Prva staza: Duboka-Jankovac, 3-4 sata.

Druga staza: Lapjak-Velički grad, 3 sata

Treća staza: Veličke livade-Nevoljaš-Duboka, 3 sata.

Četvrta staza: Nevoljaš-Jankovac, 4-5 sati.

Peta staza: Češljakovački vis-Trišnjica-Duboka, 4-5 sati.

Šesta staza: Planinarska kuća Trišnjica-Duboka, 3 sata.

Sedma staza: Veličke livade-Planinarska kuća Mališčak, 3-4 sata.

Sudionicima Papučkih jaglaca dobrodošlicu je zaželio i ravnatelj JU Parka prirode Papuk, Ivica Samardžić te im preporučio Poučnu stazu Lapjak, prvu takve vrste u Slavoniji, zatim Češljakovački vis i Jankovac. Ispred Općine Velika, ugodan boravak u prirodi zaželio je Ivan Potočanac. Obratio se mladima da što bolje upoznaju velički kraj i da nam se ponovno vrate. Ispred Turističke zajednice i Grada Požege dobrodošlicu je uputio Bruno Horvat predsjednik Turističke zajednice grada Požege te je naglasio da su treći put za redom suorganizatori jer su prepoznali vrijednost ove manifestacije kroz planinarenje i promociju turizma. I na kraju dobrodošlicu je uputio i predsjednik Županijske skupštine dr. Marijan Česarik rekvirši da svima želi ugodan boravak u prirodi i da ponesu ljepe uspomene iz naše Županije.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

JAGLACI

RESTORAN MALIŠČAK

UGOSTITELJSTVO STARI GRAD
LUKE IMBRIŠIMOVIĆA 9
34330 VELIKA
tel : 034 - 233 - 771
mob: 098 - 724 - 331

www.restoran-maliscak.hr

Sretan Uskrs

Sretan Uskrs!

caffè bar

Grič

izrada web stranica i web dizajn

Optimizacija internet stranica, najpovoljnije cijene
web dizajna koji možete dobiti samo kod nas,
web stranica već od 700,00 kuna

obrt "lipa" mob: 098/256-554

www.zabavne-igre-lipa.hr

registracija domene zakup prostora smještaj web stranica optimizacija stranica

**Tijekom zime goto-
vo svaki vikend plani-
narili smo po Papuku,
a najčešće na Nevo-
ljaš. Posebno je vri-
jedno spomenuti izlet
povodom Međunarod-
nog dana planina, koji
je u organizaciji Parka
prirode Papuk održan
14.-og prosinca na ruti
Zvečev - Voćin.**

Očišćen je i uređen prostor skloništa i okoliš, a na terasi, tj. prednjem otvorenom ali natkrivenom dijelu skloništa napravljen je pod od stare sitne cigle i postavljeni masivni stol i klupe.

Istaknuli bismo da je unutar društva osnovan Speleološki odsjek koji je registriran pri HPS i dobio je sve dozvole Ministarstva kulture za speleološka istraživanja u Hrvatskoj. Ovaj odsjek je prvi speleološki odsjek registriran ikada u Slavoniji. Cilj odsjeka ove godine biti će edukacija članova za bavljenje speleologijom i speleološka istraživanja na Papuku i drugim slavonskim brdima. Sve zainteresirane za bavljenje speleologijom pozivamo da se javite u Društvo.

U prošlom broju nemamjerno smo prilikom nabranja sponzora pri izgradnji skloništa na Mališćaku izostavili pirotehničku tvrtku Zeleni kvadrat. Ovom prilikom se zahvaljujemo navedenoj tvrtci na pruženoj finansijskoj pomoći za izgradnju skloništa.

Svim žiteljima Općine Velika i svim ljudima dobre volje želimo blagoslovjen i sretan Uskrs.

Članovi planinarskog društva Mališćak
D. Štokić

PLANINARI PD „MALIŠĆAK“

Rad društva javnosti smo predstavili na prvome „Danu udrugu“ održanom u Društveno-vatrogasnom domu u Velikoj. Smatramo da je ova manifestacija bila izuzetno uspješna i potrebna našem kraju stoga sve pohvale organizatorima i želimo ove godine još uspješniji „Dan udrugu“ i dakako opet ćemo rado sudjelovati. A sudjelovali smo i na već tradicionalnoj i pučanstvu dobro poznatoj zimskoj manifestaciji, a to je naravno veličko Vinkovo, koje i ove godine nije moglo proći bez štanda veličkih planinara.

U subotu 7. veljače održana je deveta redovna godišnja skupština našeg društva u prostoru male sale u Društveno-vatrogasnom domu u Velikoj, s početkom u 19 sati. Skupština je bila izvještajnog karaktera, a svi izvještaji kao i plan rada za ovu godinu usvojeni su jednoglasno. Na skupštini su kao gosti bili načelnik općine Velika Vlado Boban te izaslanstva planinarskih društava iz Kutjeva, Našica, Orahovice, Slavonskog Broda, Osijeka, Pakraca i Daruvara. Pridružilo nam se i desetak novih članova.

Već treći put u vrijeme karnevala kombiniramo izlet u planine u okolini grada Rijeke i posjet poznatom Riječkom karnevalu. Dva puta smo bili na Učki, a ove godine, u subotu 21. veljače išli smo na Tuhobić, 1106m visok vrh iznad istoimenog tunela na autocesti Zagreb-Rijeka. Ispenjali smo i obližnji vrh Jelenčić, iste visine kao i Tuhobić. Vrijeme je bilo idealno, pa smo imali prekrasan vidik na čitav Kvarner, Rijeku i otoke, dio Gorskog kotara s planinama Risnjak i Snježnik a daleko na jugu vidio se impresivni Velebit. Noćili smo u obližnjem domu izviđača „Lepenica“, smještenom u udolini kraj potočića na proplanku okruženom visokim jelama. Ujutro smo obišli i poznato skijalište Platak a zatim se spustili na karneval u Rijeci.

Nakon zimske stanke, 8. i 15.-og ožujka nastavljeni su radovi na novom skloništu na Mališćaku.

OBAVIJEŠT

ČLANOVIMA I ONIMA KOJI BI TO HTJELI POSTATI.
MOLIMO VAS DA PLATITE ČLANARINU ZA OVU GODINU JER
U PROTIVNOM NEĆETE MOĆI PRIMATI VELIČKU KRONIKU
.ČLANARINU MOŽETE UPLATITI PUTEM UPLATNICE NA:

UDRUGA VELIČANKA
TRG SV. AUGUSTINA 5
34330 VELIKA
CROATIA

SPLITSKA BANKA
BROJ ŽIRO RAČUNA: 2330003- 1100399777

HVALA NA RAZUMIJEVANJU.
UDRUGA

RURALNI TURIZAM

Autor: Drago Štokić

Kao što sam u prošlom broju obećao i u ovom broju Veličke kronike nastaviti ćemo se baviti tematikom bavljenja turizmom na seljačkim gospodarstvima. U ovom broju ćemo se posvetiti zakonskim okvirima i

ZAKONSKE REGULATIVE U SEOSKOM TURIZMU

Kako nisam stručan da bih tumačio zakone i davao stručna mišljenja probati ću u ovoj temi nabrojati sve zakone na koje se mora obratiti pozornost i ukratko opisati što koji zakon regulira.

Pravilnik o upisu u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava (NN 128/2002) – jedinstvena baza podataka o poljoprivrednim gospodarstvima, obuhvaća poljoprivredna gospodarstva koja prodaju poljoprivredne proizvode iz vlastite proizvodnje i traže potporu poljoprivredi

Zakon o hrani (NN 117/03, 130/03, 48/04, 46/07) - ovaj Zakon primjenjuje se na sve faze proizvodnje, prerade, skladištenja i distribucije hrane i hrane za životinje, osim na primarnu proizvodnju, pripremu, rukovanje i skladištenje hrane u domaćinstvima namijenjene za osobnu potrošnju i potrošnju za životinje u domaćinstvu koje nisu namijenjene za prodaju na tržištu.

Zakon o vinu (NN 96/03) – odnosi se na sve proizvođače vina. Uređuje proizvodnju, promet, preradu grožđa za vino, proizvodnju i promet vina i drugih proizvoda od grožđa i vina, destilaciju, označavanje, zaštitu zemljopisnog podrijetla, proizvodnju i promet voćnih vina i drugih proizvoda na bazi voćnih vina ...

Zakon o veterinarstvu (NN 70/97, 105/01 i 172/03) – odnosi se na zaštitu zdravlja životinja, provedbu mjera veterinarskog javnog zdravstva, unapređivanje reprodukcije životinja, veterinarsku zaštitu okoliša, ustroj i provedbu zaštite zdravlja životinja, ustroj veterinarske inspekcije i druga pitanja bitna za veterinarstvo ...

Zakon o ekološkoj proizvodnji (NN 12/01 + pravilnici NN 91/01, 13/02, 81/02) – uređuje uvjete ekološke proizvodnje i uvjete za dobivanje certifikata za ekološki proizvedene proizvode.

Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06 + pravilnici NN 88/07, NN 5/08, NN 49/08, NN 58/08) – regulira uvjete pružanja ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu, kategorizaciji objekata, minimalnim uvjetima ...

Zakon o sanitarnoj inspekciji (NN 27/1999)

Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07) – uređuje i određuje mogućnost pružanja određenih turističkih usluga prema obliku organizacije, uređuje djelatnost turističkih agencija, turističkih vodiča i pratitelja ...

Uz navedene zakone također je potrebno proučiti i savjetovati se o poreznim zakonima: Zakon o porezu na dohodak, zakon o porezu na dobit i Zakon o porezu na dodanu vrijednost, a koji se dijelom odnose i na pružanje usluga u seljačkom domaćinstvu. Iz tih zakona proizlazi obaveza i vođenja određene dokumentacije. Ovo područje je dosta osjetljivo pa preporučujem da se o tome savjetujete s vašim knjigovođom ili nekom drugom stručnom osobom.

Kako zakonima nikada kraja, na pružanje turističkih/ugostiteljskih usluga u seljačkom domaćinstvu mogu se odnositi i sljedeći zakoni: Zakon o zadrugama, Zakon o udruženjima, Zakon o obrtima, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o vodama, Zakon o šumama, dio Zakona o obveznim odnosima i posebne uzance u ugostiteljstvu i dr. te njihovi provedbeni propisi.

Zakona na je mnogo. Sve zakone možete naći na www.nn.hr ili na stranicama pojedinih ministarstava. Za savjetovanje o zakonima najbolje je da se obratite u županijske uredje koji vode brigu o pojedinom zakonskom području (Porezna uprava, Poljoprivredna savjetodavna služba, Agencija za razvoj Vallis aurea, Ured opće uprave i sl.).

Ukoliko želite sami proučiti zakone i sl. na e-mail uredništva možete zatražiti besplatan CD sa svim gore navedenim zakonima i pravilnicima.

D. Štokić

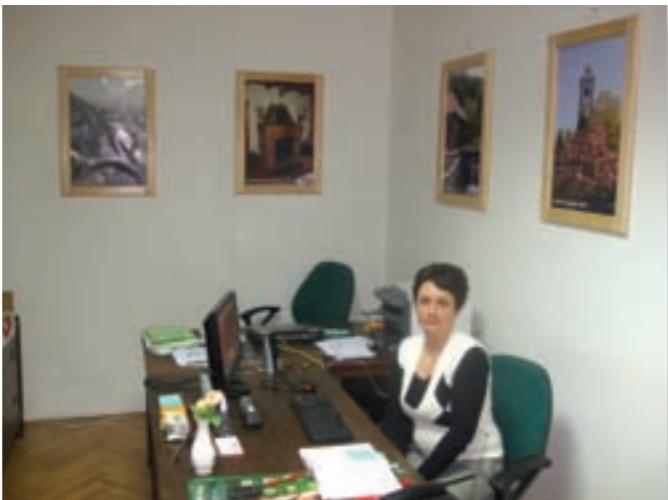
OTVOREN URED TURISTIČKE ZAJEDNICE OPĆINE VELIKA

Početkom 2009. godine u sklopu projekta Ministarstva regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva, Projekt socijalnog razvoja (PSGO), Turističkoj zajednici Općine Velika odobren je projekt otvaranja turističkog ureda u svrhu ekonomske revitalizacije i socijalne uključenosti ranjivih skupina kroz razvoj turizma i kulturnih aktivnosti.

U uredu su zaposlene dvije osobe: Tomislav Galić - voditelj projekta i Martina Srebrević - administrator projekta. Prvih mjesec i pol dana do opremanja ureda djelovali smo u prostorijama Općine Velika i ovim putem se zahvaljujemo zaposlenicima Općine i posebno načelniku, Vladu Bobanu na svesrdnoj pomoći i gostoljubivosti u početku našeg djelovanja. Od polovice drugog mjeseca ured se nalazi u prostorijama Šumarije Velika na Trgu sv. Augustina u Velikoj.

Cilj ureda Turističke zajednice je poboljšanje turističke ponude, sudjelovanje u kulturnim i drugim manifestacijama na području Općine Velika i koordinacija između svih sudionika u turizmu; od turističkih djelatnika, udruga, škola, nezaposlenih i poljoprivrednih gospodarstava u svrhu što bolje međusobne povezanosti i radnaturističkoj ponudi. Također, u Uredu možete dobiti potrebne informacije o natječajima iz predpristupnih fondova EU, kao i natječajima ministarstava RH kojima se potiče razvoj turizma, poljoprivrede i malog poduzetništva. Sve građane pozivamo da nas posjetite u našem Uredu ukoliko su zainteresirani za programe, sudjelovanje u projektima ili pak imaju kakvu ideju za poboljšanje turističke ponude naše Općine. Naše radno vrijeme je svakim radnim danom od 7,30 do 15,30h.

T. Galić

Također, ovim putem se zahvaljujemo svim građanima koji su nam u ovom kratkom razdoblju pružili potporu, dali svoje ideje te pozivamo i sve druge da se pridruže zajedničkom djelovanju na unapređenju kvalitete života u našoj Općini i poboljšanju turističke ponude. Zahvaljujemo se i našem glavnom partneru Parku prirode Papuk na velikoj pomoći u savjetovanju te udruzi Veličanka koja nam je ustupila svoje fotografije o Velikoj na korištenje.

VESELO, VESELO...

Iako živimo u teškim i neizvjesnim vremenima, Matica hrvatskih umirovljenika, Općine Velika, je na svom odboru donijela odluku o organiziranju dočeka nove godine.

Kako nitko drugi na nivou općine nije bio zainteresiran, dobili smo veliku salu našega Vatrogasnog doma. Uži odbor je stupio u dogovor s ugostiteljstvom „Čiča Mata“ – s kojima imamo vrlo dobru suradnju – i tako dogovorili novogodišnju večeru.

Uz plakate, odbornici su obišli teren i popisali zainteresirane. Kako smo se dogovorili da ćemo omogućiti i ostalim sugrađanima dolazak, imali smo odaziv naših susjeda iz Češljakovaca, Golobrda, Kaptola pa i Požege.

Naše umirovljenike s terena dovezao je autobus, a poslije ih vratio kući.

Dvoranu smo svečano uredili, dobro ugrijali i lijepo dočekali sve goste. Bilo je vrlo veselo, zahvaljujući domaćoj glazbi braće Jovanović, koji su nas neumorno zabavljali do ranih jutarnjih sati – poželjevši da se i do godine opet ovako okupimo.

Naši planovi za daljnji rad su: priprema za sportska i pjevačka natjecanja koja će se ove godine održati u Pakracu, zatim organizacija „šoping“ izleta na Koridor, 27.03.2009. godine.

I tako redom neumorni umirovljenici uspješno idu dalje u nove zadatke.

BUFFET ČIČA MATA

UGOSTITELJSTVO GRBAVAC
Vilima Pintara 1, VELIKA

Srećan i blagoslovljen
Uskrs

Radno vrijeme:
radnim ranom od 7,00 do 23,00
vikendom od 7,00 do 02,00

RASELJENI HRVATI KOTORVAROŠKE DOLINE

U Velikoj, 28.12.2008. u Vatrogasnom domu održano je tradicionalno sijelo raseljenih kotorvarošana.

Taj događaj popraćen je zanimljivosti tijekom cijele večeri.

Samom događaju prisustvovao je velik broj raseljenih kotorvarošana kao i gostiju koji su se odazvali.

Gosti večeri bili su politički predstavnici, predstavnici Udruga koji prate i podržavaju djelovanje, sponzori, predstavnici medija, svećenici i ljudi koji žive i rade u Kotor Varošu.

Odaziv je bio veći nego očekivan, slobodna procjena govori da je bilo oko 500 ljudi što je dobar pokazatelj zanimanja ljudi za rad i aktivnosti koje članovi Udruge provode.

Večer je bila i humanog karaktera,

prikupljala su se sredstva za obnovu crkvi u Kotor Varošu.

Nakon službenog dijela večeri gdje su se izmjenjivali predstavnici Udruge i drugi govornici, nastupio je HKUD "Hrvoje Vukčić Hrvatinić" u narodnim nošnjama gdje su predstavljene izvorne pjesme i običaji.

Novost u HKUD-u su djeca koja aktivno rade, pjevaju tradicionalne pjesme i plešu u narodnim nošnjama pod vodstvom Ljubice Maljur.

Djeca su svojim nastupom zaslужila veliki aplauz i osmijeh na licima svih prisutnih.

Iznimno je bitna činjenica da je HKUD, napokon, registriran u registar udruga Republike Hrvatske 27.01.2009.god. sa sjedištem u Velikoj.

Dana 06.siječnja, održan je sastanak u

Venu povodom registriranja HKUD-a "Hrvoje Vukčić Hrvatinić" gdje su dogovoreni i izglasani članovi Inicijativnog, Upravnog i Nadzornog odbora kao i osobe ovlaštene za zastupanje Udruge HKUD-a.

Ovlaštene osobe za zastupanje HKUD-a su: Šipura Marko-predsjednik, Jurić Ivo-dopredsjednik, Pavlović Katica-tajnik i Ljubica Maljur-voditeljica društva.

Pored ovlaštenih osoba tu su i blagajnik Ivanka Ivić te koreograf-Ruža Šipura kao i članovi Nadzornog i Upravnog odbora koji su jednoglasno izabrani.

Cilj HKUD-a je poticati, pomagati i razvijati potrebu kod svog članstva kulturnim, glazbenim i humanim sadržajem.

Svi ostali bitni podaci su sadržani u STATUTU HKUD-a na osnovu kojega je odobren upis u Registar.

Upis HKUD-a je stepenica više u radu Udruge koja nastoji pokazati ozbiljnost svoga djelovanja te razvoj i težnju za promicanjem kulturne baštine.

Udruga raseljenih Hrvata kotorvaroškog kraja sa članovima HKUD-a održala je još jedan bitan sastanak 05. ožujka, u Venju gdje je predstavljen plan i program aktivnosti tijekom tekuće godine.

Možemo se pohvaliti planom brojnih aktivnosti koje želimo realizirati u idućem razdoblju.

Slobodna sam spomenuti da se sve veći broj članova aktivno uključuje u rad te svojim angažmanom nastoji pomoći radu Udruge.

Članovi Udruge ulažu golemu ljubav i trud kako bi što bolje i profesionalnije odradili svoje ciljeve, zbližili i osvijestili bitnost promicanja kulturne baštine, humanost u svakodnevnom radu, pomaganju protočnosti informacija te integracije s lokanim događanjima i sudjelovanje u istima.

Ideja o očuvanju kulturne baštine nije prepoznata samo u Požeškoj dolini već u velikom broju gradova i mesta gdje žive i borave Hrvati

kotorvaroškoga kraja.

U inozemstvu (Švicarska, Austrija...) već odavno postoje zajednice koje rade na očuvanju identiteta a uskoro će biti registrirana i još jedna Udruga u Jastrebarskom.

Velike (ako ne i najveće) zasluge pripisuju se gospodinu Ivici Marčinkoviću koji već dugo razvija i njeguje tu ideju a sada hrabro kreće u realizaciju iste.

Gosp. Marčinković je rođen u Kotor-Varošu (Bilice) a zbog nesretnih zbivanja također je morao napustiti svoju rodnu grudu.

On je već puno učinio za svoje rodno mjesto a sada osniva i Udrugu kako bi uključio i potaknuo i druge da njeguju svoje običaje te na taj način lakše budu dostupne adekvatne informacije svima koji ih trebaju.

Prvi sastanak održan je 14. veljače, u Jastrebarskom gdje su se okupili članovi osnivačkog odbora te dogovorili prve korake u osnivanju Udruge.

Službena skupština i sijelo održat će se 23.svibnja, a kao znak podrške i dobre međusobne suradnje predstavnici Udruge iz Požege planiraju odlazak u Jastrebarsko .

Želimo puno uspjeha gospodinu Marčinković u budućem radu.

Ovim putem želimo sretan i blagoslovjen nadolazeći Uskrs svim čitateljima, članovima Udruge kao i svima ljudima dobre volje!

Anda Derdić

Sretan Uskrs

ŽELI VAM

OPĆINA VELIKA
NAČELNIK VLADO BOBAN

kolumna danice rončević

DANICA RONČEVIĆ

Kad god prolazim Trenkovom, moram proći i pokraj parka, jer se nalazi uz glavnu cestu. I svaki put moram pogledati u tom smjeru, moram s tugom u srcu zaključiti, da propadanje, te oaze mira i ljepote, ne prestaje. Nije u pitanju samo zub vremena. Na svakom pedlju toga, nekad prelijepoga parka, vidi se totalna nebriga i zapuštenost.

Zadnje nevrijeme je ostavilo katastrofalne posljedice. Nakon toga je nešto učinjeno, ali samo na čišćenju «krša» - bar se tako čini.

Mlađe generacije stanovnika Trenkova i okolice, vjerojatno ni ne znaju kako je taj park izgledao nekada i što je značio za sve nas. On je pružao utočište mladima i starima, poljoprivrednicima, zaposlenicima i svima koji su poželjeli malo odmora u dubokom hladu našega parka. Tu su se održavale razne kulturne aktivnosti, druženja, natjecanja. Nije bilo djeteta koje nije naučilo plivati na bazenu, nije bilo nedjelje a da se tamo ne nađu kuglači da odmjere snage uz neko piće i burno navijanje. Diljem parka su bile uređene staze, postavljene klupe. Bakice su nedjeljom šetkale parkom prepričavajući prošlotjedna događanja, dok su mlađi slušali glazbu s gramofona postavljenog na balkonu dvorca. Ili su možda domaći tamburaši «Sarajčica» svirali i potakli prisutne na ples. Dokoni su imali priliku osamiti se i odmoriti od svakodnevice. Sportski nastrojeni su jednostavno prošli kroz park do igrališta i tamo se zabavili na svoj način.. Najviše je bilo zaljubljenika u nogomet, a to se ni danas nije promjenilo.

Ali se drastično promijenio park i sve oko njega.. Sadašnji vlasnik sigurno nema ni pojma što su ovaj park i dvorac značili generacijama Trenkovčana. Njemu je to samo točkica na karti njegovih nekretnina ili samo još jedna stavka u završnom računu. A zadnji stanari dvorca su se, izgleda, baš trudili da što više unište i dvorac i okoliš. Činilo se kao da je upravo prohujala neka elementarna nepogoda.

Sa Papuka Vilo

Vilo naša, Vilo sa Papuka,
gdje li spavaš, gdje li snove snivaš,
gdje rasplićeš svoje ruse kose,
gdje rasipaš bisere od rose ?

Ti nas budiš u svitanja plava,
pozdrav šalješ uz šumore breze,
pjесmom vedrom stanovnika šume,
vjetrom hučiš niz padine strme.

Ti se penješ vrletima sivim,
njišeš grane razbijalog hrasta,
bistrom vodom klokočeš niz stijene,
zlatiš goru i obronke njene.

Ostani nam dok života ima,
na Papuku i okolo njega.
Naš te Papuk primio u krilo,
diko naša, sa Papuka Vilo.

Danica Rončević

STARI HARMONIKAŠ

Josip Đurić – Joza

Već sa 16 godina počeo je svirati po svatovima, bas primu. Kada je otac uudio da će i sin krenuti glazbenim vodama jer tradicija je da se svi u obitelji bave glazbom (otac, djed, ujak), kupio mu je harmoniku. Harmoniku je sam učio svirati. Prvo sviranje na harmonici bilo je na priredbama koje su se priredivale po okolnim mjestima. Već nakon tri mjeseca danonoćnog vježbanja na harmonici pozvan je da samostalno svira svatove. "U tim svatovima ostao sam šest dana, a za novac kojeg sam zaradio kupio sam ručni sat kojeg sam oduvijek želio.":

priča Joza.

Joza je bio i svirač i pjevač. Na našem području jedini je on svirao harmoniku. Sviranjem se bavio punih 35 godina, a u 487 svatova ispratio mladu. Svirao je po čitavoj Hrvatskoj, a i šire (Njemačka, BiH). Bio je u svatovima gdje su mladenci bili različitih svjetonazora i vjeroispovijesti. Svirao je sa mnogo društava jer je svako selo imalo svoj tamburaški sastav. Jedno vrijeme svirao je sa veličanima: Brankom Šulerom, Stipom Zvekić, Milanom Terzićem i Baćom Šuler koji su sad svi pokojni. "Neko vrijeme u mom društvu bio je i Milan Zec iz Radovanaca. Ponekad smo u društvu imali i violinu koju su tad svirali Josip Đuranović iz Radovanaca, Ivan Nemet iz Tornja i Mato Jogun iz Golog Brda. U prvom društvu s kojim sam svirao bili su svi iz Tornja: Đuka Jogun, Ivan Nemet i Mija Bešlić.

Pedesetih godina prošloga stoljeća svatovi su trajali tri dana, a ponekad i više. Okupljali smo se kod mladoženje. U Općini je bilo prvo i obvezno vjenčanje, a drugo u Crkvi. Pred Općinom su se znali okupiti i petori svatovi, a tada bi se svi svirači izmiješali i zajedno svirali i pjevali. Svatovi su na vjenčanje išli konjskim zapregama, a zimi kad je bilo puno snijega, konji su vukli saonice. Sviralo se i plesalo i pred Crkvom, prije i nakon vjenčanja. Pred Općinom i pred Crkvom okupljao se narod koji nije bio u svatovima. Nekoga je nešto zanimalo. Stariji, da vide kako je mlada obučena, omladinu su zanimali svirači, pa ako im se svide pozivali su ih u svatove i na seoske zabave. Oni najmanji dolazili su zbog bombončića i novčića jer je bio običaj da kumovi u zrak bacaju djeci pa tko uhvati više. I onda je, godinu dana unaprijed, svirače trebalo rezervirati. Nije bilo lako po nekoliko dana uzastopno svirati jer nije bilo struje, ni mikrofona, ni zvučnika.

Prvu večer svatovi su bili kod mlađenke i to po sobama, u dvije ili tri sobe, koliko je tko imao. Poslije večere izašli bi svi van u dvorište i plesali kolo do duboko u noć. U kolo bi se uhvatili i oni koji nisu pozvani u svatove, a bili su tamo iz značajlji i običaja. Svatovi su trajali cijelu noć, nije se išlo spavati, a u svitanje mladence su darivali mlađenčki gosti. Slijedio je doručak, a poslije doručka kretalo se k mladoženji. Kada se stiglo kod mladoženje, mladence su darivali mladoženjeni gosti, zatim se skidao vjenac i poslije toga se išlo spavati. Ponovno okupljanje kod mladoženje bilo je u popodnevnim satima, a poslije večere opet van u kolo. Treći dan u ponedjeljak djeverovi zadu kroz selo i ponovno okupe goste. Poslije ručka išlo se na izvor ili bunar po vodu i tada bi mlađenka polijevala svatovima ruke, a to polijevanje moralо se platiti. Mlađenku se darivalo i za večerom, kada bi netko od domaćima sakrio mlađoj cipelu ostala bi bosa. Obično

su cipele morali platiti kumovi i djeverovi.

U svatovima je bio i čajo. To je osoba koja je zabavljala svatove, drugim riječima, bio je cirkusant. Čajo je bio zadužen i za kompletan organizaciju svatova. Bio je obučen u šokačku nošnju, na glavi je imao šešir i pero od fazana, na ramenu je imao peškir i torbu u kojoj je bila slanina i kruh, a preko drugog ramena visila je čutura. U ruci je imao drveni čekić u obliku štapa.

U tih 35 godina sviranja dogodilo se puno toga što će cijelog života pamtitи:

Bila je zima sa puno snijega. Vozili smo se sa zaprežnim saonicama. Kočijaš je malo popio i sve nas je prevrnuo u jarak, u duboki snijeg. Bilo je to u Dragi.

Imao sam 9 svatova za redom. Kući nisam dolazio i po 20 dana.

Često sam morao pjevati pjesme koje su tada bile zabranjene i imao sam dosta neugodnosti i to često od domaćih ljudi koji su bili udbini doušnici. Nagovorili bi me da pjevam domoljubne pjesme, a odmah zatim bi me prijavili u SUP, ondašnjoj miliciji. Sedamdesetih godina gradio sam kuću u Velikoj i novac mi je bio potreban pa sam pjevao sve što se naruči.

Mlađić iz Potočana je emigrirao u Njemačku. Kada se ženio zvao me da dođem svirati svatove. Nisam znao da je dečko pobjegao i ja sam mu obećao da će doći. Kod mene su došla četiri udbaša i ispitivali me i pitali da li znam gdje idem i kod koga. Tražili su od mene da im dostavim imena ljudi koji budu tražili da pjevam «nacionalističke» pjesme.

Svirali smo jedne svatove, a vjenčanje je bilo u Ruševu. Kako bi mogao obaviti vjenčanje, župnik nas je morao čekati do 11 sati u noći. Isli smo autobusom iz Stražemana i u mjestu Kuli nas je zameo snijeg. Traktor nas je šlepao sve do Čaglina, a do Ruševa smo nastavili pješice.

U Ramanovcima je šest momaka diglo konjska kola na slamu, zakvačili plug i preorali cijelo dvorište

U Stražemanu na drugi dan Uskršta svirali smo svatove bez mlađenke. Mlađenka je trebala biti iz Radovanaca. Iza ručka počelo se sve pripremati da svatovi krenu. Konji su se zaprezali, a svirači izlazili iz hodnika van u dvorište. Dok smo mi izlazili, ušla je jedna baka s kutijom, a u kutiji bijela košulja i dvije po 5 «hiljadarki» te to sve daje mladoženji. Nitko nije znao što to znači. Kada je sve to predala i ostavila mu poruku od mlađe da neće ići na vjenčanje, mladoženja odgurnu baku tako da se cijela protegla po dvorištu. Ta baka je bila mlađenkina mama. Dok se to sve zbivalo za put je bilo spremno 15-20 zaprega i 16 pečenki u podrumu.

U međuvremenu pojavi se mladoženjin otac i

poručio svatovima: «Ljudi, niko nikud. Ovo što smo pripremili to se mora potrošit i bez mlade.» Ostalo se dva dana i dvije noći. Bila je to ludnica».

«Osim u svatovima Josip je svirao i po zabavama. Svirao je i za humanitarne svrhe. Svirao je u Velikoj po restoranima i hotelima, Aktivu Naša žena za Društvo Naša djeca. I dan danas Joza voli zasvirati za prijatelje. Od kada je u mirovini bavi se poljoprivredom i već 17 godina ima makro pokuse s BC institutom iz Zagreba.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

SEMinar

Hrvatski taekwondo savez (HTS) i ove godine organizirao je seminar za trenere i voditelje. Taekwon-do klub "Velika" sudjelovao je sa četiri predstavnika, i to; tri voditelja: Josipa Pastuović, Jerko Zlomislić i Krunoslav Soldo, te jedan trener: Zdenko Zlomislić.

Seminar je održan u prostorijama Kineziološkog fakulteta u Zagrebu. Ove godine naglasak je bio na pedagoškom radu s djecom (prof. dr. Ksenija Bosnar), te pripremama sportaša u natjecateljskom periodu (dr. Franjo Prot).

NATJECANJE VRPOLJE

Tradicionalni međunarodni turnir u Vrpolju ove godine posjetilo je čak 18 klubova iz pet zemalja regije. TKD "Velika" sudjelovao je sa 15 natjecatelja i ostvario najbolji rezultat u proteklih šest godina, koliko se natječemo na ovom najjačem slavonskom turniru.

"IMAMO DVA ZLATA"

Lorena Manović u kategoriji +55 kg kadetkinje, Barbara Blažević u kategoriji -70 kg juniorke, osvojile su zlatne medalje.

Zatim:

Dora Blažević – borbe, drugo mjesto, -55 kg kadetkinje, Josipa Pastuović – borbe, drugo mjesto, -70 kg juniorke, Danijela Juranović – borbe, treće mjesto, -40 kg kadetkinje, Julijana Kljajić – forme, treće mjesto, Mihael Šubara – borbe, treće mjesto, -75 kg te forme - crveni pojas treće mjesto.

Unatoč sjajnim rezultatima mislimo da smo mogli i bolje da je suđenje bilo kvalitetnije.

PRVENSTVO SLAVONIJE I BARANJE – WTF NAČIN

Natjecanje je organizirano u mjestu Kneževi vinogradi a domaćin je bio TKD "Osijek". Iako ovo nije naša disciplina (WTF način borbe i bodovanja) Josipa Pastuović je uspjela doći do trećeg mesta u seniorskoj konkurenciji.

PRVENSTVO HRVATSKE U SAMOBORU ZA JUNIORE I SENIORE

Za ovo natjecanje pripremamo desetak članova, što i nije lak zadatak s obzirom da je jedno boriliše veličine cijele naše dvorane. To pokušavamona dok naditi povremeni treninzi u TKD klubu "Gimnazija" iz Požege.

TRADICIJA , VAŽAN ČIMBENIK SEOSKIH TURISTIČKIH GOSPODARSTAVA

prenatrpanost objekata etnografskim predmetima na način da su neprikladno poredani i da oduzimaju prostor za ugodan boravak posjetitelja. Posebno treba voditi pažnju da unutrašnjost ne uređujemo jeftinim i plastičnim kopijama izvornih elementa (stari satovi, slike svetaca) kako ne bi stvorili kič.

Poseban efekt na turiste učiniti ćemo kroz tradicijsku kuhinju u kojoj ćemo pripremati tradicionalna jela i pića na izvoran način. Još jači efekt će biti ako se turistu omogući da sudjeluje u pripremi hrane, kao i da mu se omogući da sam ubere plodove u vrtu ili voćnjaku.

Da bi se uspješno uredilo imanje kao tradicionalno seosko imanje za bavljenje turizmom treba poštivati tradiciju kraja u kojem se imanje nalazi. Ako ste u nedoumici kako što treba izgledati potražite pomoć stručnjaka: etnologa (npr. u muzeju u Požegi), arhitekata (koliko mi je poznato u našoj okolici nema arhitekata koji se bave ovakvim stvarima, ali vrijedi pokušati u Konzervatorskom zavodu u Požegi), turističkih stručnjaka, poljoprivrednih stručnjaka (Veleučilište u Požegi ili u Savjetodavnoj službi). Da bi postigli željeni efekt na turiste, a time i željeni ekonomski učinak (zaradu) morate inzistirati na tradicijskoj atraktivnosti imanja koje uredujete za seoski turizam.

Drago Štokić

Kada turist dolazi na seosko turističko imanje, dolazi doživjeti izvorni seoski život. Želi okusiti sve specifičnosti života jednog seljaka: rad na poljoprivrednom imanju, procese proizvodnje u poljoprivredi, seoske običaje, ritam života jednog seljaka i sl. Turist želi to osjetiti u izvornom obliku, tj. kako je nekada bilo. Zbog toga tradicija igra važnu ulogu u organizaciji seoskog turističkog gospodarstva.

Tradicijsko seljačko imanje sastoji se od nekoliko usko povezanih elemenata koji zajedno čine gotovo nedjeljivu cjelinu. Među te elemente možemo ubrojiti:

tradicijsko seosko gospodarstvo s autentičnim arhitektonskim elementima (kuća, gospodarske zgrade, dvorište, okućnica)

tradicijska poljoprivredna proizvodnja (na način kako se to nekada radilo, bez kemikalija i umjetnih gnojiva, tj. na organski način)

Uz autentični vanjski izgled gospodarstva važno je da to prati i unutarnje uređenje objekta. Stambeni objekti trebali bi biti uređeni u izvornom obliku sa starim namještajem i ostalim elementima koji su se izvorno nalazili u seoskim kućama (tkalački stanovi, raspela, obiteljske i slike svetaca, ukrasni peškiri ...).

Poljoprivredna proizvodnja bi trebala biti barem djelomično provođena na „starinski“ način. Tu je pogotovo važan vrt uz kuću gdje bi proizvodnja trebala biti organizirana na organski način uz mogućnost da turist sudjeluje u obradivanju toga vrta. U vrtu treba saditi izvorne vrste bilja, a može se i uređiti s gredicama cvijeća (krizanteme i sl.). Uglavnom bi na cijelom imanju trebale biti izvorne vrste povrća, bilja i drveća (domaće jabuke, šljive, kruške i lipe, a ne crnogorice i tuje). Cijelo imanje trebalo bi odisati na neki način ekološkim duhom i tradicijom.

Na imanju je posebno važno istaknuti i njegove posebnosti u odnosu na druga imanja (gotovo svako imanje ima neku specifičnost) kao što su krušne peći, stare zanatske radionice (kovačnice, kolarske radionice, stolarije i sl.), pecare za rakiju, mlinice na vodu i drugo.

Sve te elemente treba povezati u smislene i ukusne cjeline. Treba poštivati lokalnu arhitekturu, običaje i navike u građenju i opremanju objekata. Posebnu pozornost treba обратити na uređenje unutrašnjosti objekata gdje turist provodi najviše vremena (noćenje, obroci, slobodno vrijeme, odmor). Treba izbjegavati

ŽUPSKI KRIŽNI PUT

U subotu 14. ožujka, 2009. mladi Župe Velika krenuli su po sedmi put na svoj Križni put po župskim postajama. Predvođeni svojim svećenicima Mariom Sanićem i Pavlom Primorcem na put je krenulo dvjestotinjak vjernika, uglavnom osnovnoškolaca. U pobožnosti Križnoga puta koji je trajao 6 sati, propješaćili smo desetak kilometara kroz dva naselja, Veliku i Radovance. Cilj takva višesatnog Križnoga puta jest da postanemo svjesni težine i značenja Isusova Križnoga puta, te da naučimo strpljivo nositi svoj križ.

“Ovaj molitveni hod neka bude nakana za neki dobar uspjeh ili za neku dobru odluku u našem životu. Za neko dobro koje ćemo Bogu preporučiti, za roditelje, braću, sestre i prijatelje. Vjerujemo da Bog uslišava naše molitve i da će i danas posebno uslišati naše molitve kroz ovaj molitveni hod od postaje do postaje i da će nas sve nekako dublje povezati. Ali najprije Boga molimo da nam se smiluje i oprosti nam naše grijeha”: istaknuo je vlc. Mario.

Nakon svete Mise u Župnoj crkvi sv. Augustina u Velikoj, sudionici Križnoga puta krenuli su uobičajenim redom po župskim postajama.

Prva postaja, križ u Domu za starije i nemoćne osobe

Druga postaja, križ kod Rončevića.

Treća postaja, Kapelica sv. Antuna kod Drvotokarije.

Četvrta postaja, Kapelica sv. Mihaela kod Bošnjakovića.

Peta postaja, križ kod DVD-a.

Šesta postaja, križ kod Brnića.

Sedma postaja, križ u vinogradima

Šage.

Osma postaja, križ u Maloj Velikoj.

Deveta postaja, križ na Groblju sv. Marka.

Deseta postaja, križ na raskrižju kod Konzuma.

Jedanaesta postaja, križ kod Matijevića u Radovancima.

Dvanaesta postaja, križ na ulazu u Radovance.

Trinaesta postaja, Kapelica sv. Jurja.

Četrnaesta postaja, križ na starom groblju u Radovancima.

Petnaesta postaja, uskršnje Kristovo i završetak Križnoga puta, Groblje sv. Augustina u Velikoj.

Cijelim putem mladi su zajedno pjevali, molili i nosili križ. Najmlađi sudionici Križnoga puta su Ana-Marija Križanović stara samo pet godina i Boro Bilobrk star sedam godina. Najstariji sudionik molitvenog hoda je radovančanka Ankica Kopjarević stara 70 godina.

Svesudionike Križnog puta velikodušno su i ove godine dobri ljudi počastili okrijepom i kolačima i na taj način dali potporu; najprije Slavko Perić u vinogradima Šage, zatim žene iz Male Velike i žene iz Molitvene zajednice sv. Jurja iz Radovanaca. Svima im toplo hvala.

Križni put je događaj za svakoga od nas. Hvala Isusu na tolikom odazivu i lijepom vremenu. Ovim činom posvjedočili smo da se ne sramimo Isusa već da ga volimo i iz ljubavi prema Njemu žrtvujemo se kao što se i On za nas žrtvovao.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

U s k r s

Tako brzo prođe nedjelja po nedjelja: Čista, Pačista, Bezimena, Gluha, Cvjetna, pa dođe Uskrs. S Uskrsom se povezuje svečanost ljudskog blagovanja, hrane i pića.

Pisanica je simbol Uskrsa. Može predstavljati izraz ljubavi, poslužiti za dječju igru, a po nekim vjerovanjima zaštiti će i od zlih sila. Nakon raskalašenih Poklada u narodnom običajnom kalendaru slijedi razdoblje "pročišćavanja". Vrijeme je da se uspostavi poremećena ravnoteža u prirodi. To razdoblje, od Čiste srijede odnosno Pepelnice (prvi dan poslije Poklada) do Uskrsa označeno je u crkvenom kalendaru nazivom korizma. U stara vremena, kad se oblikovao korizmeni jelovnik, iscrpljenost zaliha hrane poklapala se s korizmenim razdobljem posta. U smočnicama je ponestalo mrsa (osim šunke koja se čuva za Uskrs), perad je prorijeđena, ostalo je brašno, kupus, grah. U tim (posnim) okvirima postojećih namirnica kreće se i korizmeni jelovnik. U različitim dijelovima Hrvatske taj jelovnik je gotovo isti, varira samo u pogledu dostupnih namirnica i običajima toga kraja.

USKRS NEKADA...

Najčešće se kuha grah, kupus začinjen tučenim i kuhanim bundevinim sjemenkama, tarana i kaša, leća, trganci i rezanci s makom, palenta s mlijekom, zlevanke (pšenično brašno se čuvalo za uskrsne blagdane), krumpir kuhan i pečen, kukuruz, luk, rotkva, suho i svježe voće. Jaja, sir, maslo, mlijeko, skorup, makovnjaka, kolač s mlijekom i jajima, gibanica s maslom i sirom, suhi sir i slična jela i namirnice jedu se samo nedjeljom i praznikom, a inače se posti i od toga.

...I DANAS

Danas je značenje korizmenog razdoblja osjetno ublaženo te se nemrš održava u korizmene petke, a post na početku i kraju tog razdoblja, na Pepelnici i Veliki petak. Osim pokorničkih i

vjerskih razloga, korizmeni jelovnik vrlo je dobar za današnjega čovjeka koji često pati od bolesti uzrokovanih nepravilnom prehranom, da mu organizam barem kroz neko vrijeme predahne od teške hrane bogate masnoćama i mesom (ponajprije crvenim). Da bi lakše prebrodili vrijeme korizmenog posta, ne morate se baš svega odreći - uživajte u neponovljivom okusu finih i zdravih riba.

USKRŠNJI OBIČAJI ZA STOLOM

Osobitu draž Uskrsa spada jutarnji blagoslov jela. U košaru se najprije stavi salveta, a zatim hrana koja se pokrije "stolnicom". Od hrane se obično nosi: šunka (pršut), jaja, vino ili rakija, hren, luk, sol i pogača. Ovisno o kraju, neki blagoslove sve što su pripremili, a neki samo nešto. Dakle, za doručak se blaguje šunka, kuhanu jaja, hren i pogača (kruh), a mrvice i ostaci koji se neće pojesti nisu se smjeli baciti već zakopati, spaliti i sl. Uz to su vezana mnoga narodna vjerovanja i sujevjerja. Za objed na stol prvo stiže juha, zatim kuhanu meso obično sa umakom od hrena, potom pečenje sa krumpirom i obavezno salata (zelena, matovilac, cikla...). Priprema posebnih uskrsnih peciva ne može se, po svojoj raznolikosti oblika i po količini mjeriti, s božićnim. Međutim, takvo pecivo važan je sastavni dio uskrsnog obrednog jela, a po obliku i nazivima razlikuje se međusobno od regije do regije. U većini slučajeva takvo se pecivo priprema na Veliku subotu. U Hrvatskom zagorju i Podravini, osobito uskršnje pecivo bio je vrtanj, vertanj. Pravio se od miješanog brašna (pšeničnog i kukuruznog), a osobita je oblika - poput krnje osmice, kojoj nedostaje veći dio jedne polovice. U Dalmaciji su se pekli sirnice, zatim pletenice u koje bi se zabolo jaje. U petak se mijesilo, a u subotu peklo osobito uskršnje pecivo - pince - kolači od bijelog brašna, mlijeka, jaja, šećera i masnoće. Neki su se od tih starih običaja izgubili, a neki su se ipak uspjeli održati pa se tako danas, za Uskrs najčešće pripremaju, ovisno o običajima pojedinog kraja: mliječna peciva i pletenice, štrukli sa sirom, kolači od dizanog tijesta, sirnice, gibanice, torte, medenjaci, razni sitni kolačići u obliku zečića, kokica...

A PISANICE?

Za uskrsni doručak se blaguje šunka, kuhanu jaja, hren i pogača, a mrvice i ostaci koji se neće pojesti se zakapaju ili spaljuju. Osim navedenih običaja sam Uskrs ne obiluje naročitim folklornim sadržajima. Još su značajan dio uskrsnog folklora određene igre, osobito one vezane uz uskrsna jaja. Ornamentirana (šarena) jaja, najčešće se nazivaju pisanice. Pisanica je simbol Uskrsa. Može predstavljati izraz ljubavi, poslužiti za dječju igru - tucanje ili kotrljanje jaja niz padinu, po nekim vjerovanjima zaštiti će i od zlih sila... Naši stari su izrađivali pisanice uz pomoć onoga što im je priroda oko njih obilato nudila, kao što je na primjer crveni luk, kora drveća (sljivova, dudova, orahova, kruškova), netom skuhane ljubičice, peršin... Ornamenti, slikovni ukrasi, uresi, šare, uz boju, ispisuju na pisanici samo njoj svojstvene odlike i smislene poruke. Sklonost hrvatskoga naroda u šaranju pisanica usmjerena je u nekoliko pravaca. Biljni ukrasi na šarenim uskršnjim jajima vrlo su česti. U Podravini i znatnom dijelu Slavonije, biljni ornamenti pojaviti će se gotovo kao jedini. U Slavoniji se, međutim, mogu često vidjeti zanimljive biljno geometrijske prijelazne ukrasne kombinacije. Među motivima što se nalaze na pisanicama u Dalmaciji često je srce, rozeta ili nešto slično. Tijekom vremena pisanica je izgubila svoje simboličko značenje i s tim povezanu magijsku moć. Sve manje je ukrašavanje pisanice poseban ritual strogo utvrđenih pravila, kojim se bave isključivo tome vješte žene. To ne znači da izumire i pisanica, naprotiv! Samo se prilagođava vremenu.

A. Solić

DOBROVOLJNA VATROGASNA DRUŠTVA

Dobrovoljna vatrogasna društva Općine Velika upravo su prošla kroz period održavanja godišnjih skupština.

Ove godine skupštine su bile izborne, jer je istekao mandat od 4 godine rukovodstvima vatrogasnih društava, pa je stoga trebalo izabrati nova ili potvrditi stara.

Birao se predsjednik, zapovjednik i članovi Upravnog odbora, te Nadzornog odbora. Također je birano 5 zastupnika u Skupštinu Vatrogasne zajednice Požeštine, dva iz Velike a po jedan iz ostalih vatrogasnih društava.

U svim vatrogasnim društvima uz manje izmjene ostale su stara rukovodstva.

Skupštine su dobro pripremljene i posjećene, a izvješća predočena članovima skupštine i pozvanim gostima.

Nakon rasprave i usvajanja izvješća, stekao se dojam da vatrogasna društva dobro rade svoj posao, a osjeća se napredak u pogledu stručnog usavršavanja i opremanja vatrogasnih društava.

Skupštine su usvojile program rada sa finansijskim planom za 2009. godinu, po kojima će vatrogasna društva raditi ove godine.

Zaslužnim vatrogascima i suradnicima uručena su vatrogasna priznanja.

Održana je također konstituirajuća sjednica Vatrogasnog centra Velika, gdje je od izabralih predsjednika vatrogasnih društava formiran Upravni odbor, a od zapovjednika, Zapovjedništvo vatrogasnog centra.

Predsjednik Vatrogasnog centra ostao je Franjo Zvekić, a zapovjednik Milan Grubišić. Njih dvojica izabrani su za zastupnike u Skupštinu Vatrogasne zajednice Županije Požeško – slavonske.

Na sjednici Vatrogasnog centra odlučeno je da se za vatrogasce djecu i vatrogasnu mladež održi vatrogasno natjecanje početkom lipnja ove godine u Velikoj.

Istoga dana stariji vatrogaci održat će zajedničku vježbu u Velikoj gdje to odredi Zapovjedništvo Vatrogasnog centra.

Cilj vatrogasne vježbe je isprobavanje zajedničkog djelovanja nabavljenih vatrogasnih vozila i uvježbavanje zapovjedanja zapovjednika u gašenju složenijih požara.

DVD Velika u posebnim zadacima iz programa rada treba isplatiti vatrogasni kombi u cijelosti, što je već učinjeno, nabaviti vatrogasnu opremu po dinamici i obnoviti liječničke preglede. Planirana je nabava laptopa i pisača, da se možemo uključiti u računalni sustav „Vatrogasna mreža“ Hrvatske vatrogasne zajednice.

DVD Toranj ovih dana ide po vatrogasno vozilo TAM-130, kojim je modernizirano još jedno vatrogasno društvo našeg Vatrogasnog centra. Ostaje da se isto učini i s DVD Biškupci iduće godine.

Usmjereni su napori vatrogasaca na sređivanje vatrogasnih spremišta, da se vatrogasna oprema može dobro spremiti, složiti i namjenski koristiti.

Imamo razumijevanje načelnika Općine Velika, na čemu smo zahvalni. Mještani općine to trebaju prepoznati, jer ulaganja u vatrogasna društva je ulaganje u veću sigurnost svih mještana Općine Velika.

Pripremio:
Petar Matajić

VELIKI TJEDAN

Veliki tjedan započinje Cvjetnicom, a završava Uskrsom. To je tjedan u kojem pratimo Isusa Krista na njegovom mukotrpnom putu. Na dan Cvjetnice vjernici se okupljaju u župnom dvorištu-perivoju gdje svećenik blagoslivlja maslinove grančice i sve one grančice i cvijeće koje su vjernici ponijeli od kuće. Djeca donose procvjetale križeve, a nakon blagoslova svečano se u procesiji ulazi u crkvu. Na taj dan prisjećamo se događaja kada je Isus svečano ušao u grad Jeruzalem, a narod ga je dočekao s palminim i maslinovim grančicama i klicao slaveći Boga. Veliki je četvrtak prvi dan svetog trodnevlja. Vjernici i čitava Crkva sjeća se dana Večere Gospodnje i ustanovljenja euharistije. Na taj dan Isus je posljednji put sa svojim učenicima proslavio blagdan Pashe i ustanovio svećenički red i euharistiju – svetu Misu. Običaj je da kod te svete Mise svećenik pere noge ministrantima, ili krizmanicima, ili pastoralnim vijećnicima jer je i Isus toga dana prao noge apostolima. Na kraju svete Mise Presveti oltarski sakramenat se prenosa u sporedni tabernakul – svetohranište i vežu se zvona. Na Veliki petak sjećamo se Isusove muke i smrti na križu. To je dan kada je Isus iz ljubavi prema nama dao svoj život za nas da nas otkupi od grijeha. To je jedini dan u godini kada nema svete Mise. Toga dana slušamo Muku Isusovu po Ivanu evanđelisti, a zatim slijedi obred klanjanja Križu, Sveta pričest i klanjanje kod Isusova groba. Kod Božjeg groba stražu čuvaju vatrogasci iz Velike i Trenkova. Velika je subota dan Isusova počinka u grobu i vrijeme iščekivanja usksnuća. Usksno bdijenje započinje navečer blagoslovom vatre ispred crkve, a zatim povorka ulazi u crkvu koja je tada u mraku. Slijedi tri puta pozdrav usksnoj svjeći koja predstavlja Krista. Pale se svjetla i slijede biblijska čitanja, blagoslov krsne vode te sveta Misa proslave usksnuća. Tijekom popodneva na više mjesta u župi : Mala Velika, Groblje sv. Marka, Kamenski sokak, Radovanci, Trnovac, Trenkovo i Župna crkva već tradicionalno se svake godine, donosi jelo na blagoslov. Jelo se nosi u košarama prekrivenim ukrasnim peškirima.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

Na blagoslov se nosi kruh, kuhanu šunku, kolači i jaja-pisanice, a to se sve blaguje na Usksno jutro. Nedjelja je dan Usksnuća Gospodnjeg – Usks, naš najveći blagdan. Mnoštvo vjernika dolazi u Crkvu i u procesiji slavimo pobjedu života nad smrću.

VINKOVO OKUPILO TISUĆU GOSTIJU

Velika – Manifestacijom «Vinkovo » Turistička zajednica općine Velika i Udruga Veličanka po deseti su put na Trgu Sv.Augustina organizirali prigodnu proslavu Dana sv. Vinka. Uz kulturno-umjetnički program, uživanje u vinu i gastronomskim specijalitetima, velički svećenik blagoslovio je vinograde prema tradicionalnom obredu, a orezani trsovi poškropljeni su starim vinom, uz izvještene suhomesnate proizvode, čime je iskazana želja za plodnošću i dobrom urodom grožđa.

VELIČANI SLAVLJEM UZ STARO VINO POŽELJELI DOBAR UROD

Uz ovako dobro vino, pjesmu, kobasicu i slaninu, te društvo ne može biti drugačije nego odlično. Prvi put sam na Vinkovu, ali ne i zadnji, kazali su nam iz Udruge vinara Belica iz Kastva, koji su uz KUD „Rudar“ iz Raše bili ovogodišnji gosti Vinkova.

Nastupali su: KUD Ivan Goran Kovačić, KUD Šijaci, HKUD Hrvoje Vukčić Hrvatinić, TS Grofovi

Bilo je 8 udruga, društava i isto toliko vinara koji su sudjelovali u organizaciji i radu Vinkova 2009. g. a to su: Udruga Veličanka i obitelj Rimac (kao vinar), Šumarija i obitelj Terzić, Lovačko društvo i obitelj Banović, Ribičko društvo i obitelj Čorak, Planinarsko društvo i obitelj Đakić, Udruga raseljenih Kotorvarošana i obitelj Perić J., Udruga Belica - Kastav i Rašani, Moto-udruga i obitelj Perić S.

Čaša na stalu koštala je 15 kuna a nosać za čašu koji ide oko vrata koštalo je 5 kuna, i da zabilježimo, čaše su prodavali vatrogasci DVD Velika.

Posjetitelja je bilo preko 1000, ugodaj je bio odličan, vrijeme je poslužilo, a i po kritikama je sve bilo za ocijenu 5!

VELIKA BEZ ŽICE

Mi smo nekolicina entuzijasta koja se okupila i pokrenula projekt „Velika bez žice“. Već nakon pojave prvih računala pojavila se potreba njihovih međusobnih povezivanja. Prva povezivanja su se radila kablovima preko klasičnih portova. Kako je tehnologija napredovala, računala su postajala sve brža i brža i pojavila se potreba za novim i bržim standardima za prijenos podataka. Tada su se pojavile žičane LAN mreže koje su zadovoljavale brzinom ali je još uvijek trebalo razvući kablove i povezati računala žicom.

Nakon toga dolaze prve bežične LAN kartice koje su omogućavale da se računala spoje bez žica. Sigurno nema osobe koja ne sluša radio, gleda televizor, a u velikom broju i onih koji koriste mobilne telefone, svakoj od navedenih tehnologija zajedničko je što rade na principu radiovalova tj. bez žice što je više moguće. Da bi uređaji mogli funkcionirati potrebno je na strateškim lokacijama postaviti odašiljače, repetitore i sl., a tako i računalna bežična mreža za funkciranje mora imati postavljene pristupne točke s kojima će uređaji komunicirati.

Ovakav način povezivanja računala poprima sve više maha i postaje sve popularniji u cijelom svijetu pa isto tako i u Hrvatskoj. Sve veća potražnja pridonosi povećanju kvalitete i smanjenju cijene samih wireless uređaja, a da bi se što bolje iskoristile mogućnosti nove opreme, potrebno ju je povezati

i dati na raspolaganje svim korisnicima. Već sada je cijena tih uređaja prihvatljiva, pa su se oni preselili iz ureda dobrostojećih firmi na krovove zgrada u našim gradovima, selima, omogućujući povezivanje svih računala. Već sada možemo reći, sa stanovišta međusobne povezanosti, da je cijeli svijet veliko informatičko selo.

Nakon Zagreba, u mnogim su gradovima (može se reći svim gradovima i većim općinama) započeli projekti na bežičnom povezivanju računala. Tako postoji i u našoj okolini bežična računalna mreža ValisAurea u Požegi koja ima pristupne točke u cijelom gradu, a tako i u mjestima Vidovci, Mihaljevci, Trnovac, Jakšić, Kutjevo.

Postavljaju se pristupni uređaji (Access Points) i zajedno sa korisničkim WLAN karticama povezuju u jednu kompaktnu mrežu. Ovakva mreža na velikim brzinama daje neograničene mogućnosti upotrebe. Unutar mreže moguće je

WIRELESS Velika

chatanje (razgovaranje), slanje e-maila, pregled web stranica, igrica, zajedničko učenje, sa turističkog aspekta postavljanjem panorama samog kraja i mnogih drugih stvari kojima je samo je uvelike utjecala na širenje ove vrste povezivanja je i ta da besplatan pristup širokopojasnom internetu. Naime ako bi se u ovom slučaju se to očekuje od veličke općine, na njoj je s korištenju flat pristupa na najvećoj maksimalno brzini i da koristi dopusti korištenje njihove linije što nikako ne utječe na iznos obiteljima koji nisu u mogućnosti financirati preskupu pretplatu na pristup primjeraniji današnjem europskom standardu.

Veliki problem je pridobiti novog člana jer mu niste u stanju nedostatka postojeće infrastrukture koja je ključna za postojanje doći do sponzora, donatora i sl., izgraditi pristupne točke u općinama. Zainteresirani su najviše srednjoškolci i svi oni koji su članova mora posjedovati već spomenuto računalo, uplatiti u učestvovanju i participaciju u mrežnu opremu (održavanje i sl.), investirati u mrežnu karticu, kabel, antenu, konektore, što sve ukupno iznosi oko 400 kuna ulaganja ovisno o položaju koliko mu je udaljeno računalo od antene da bi se povezao u računanu mrežu. Nemoguće je tražiti da uz vlastita ulaganja koja za naše prilike nisu mala još ulože značajna sredstva u infrastrukturu mreže.

Financiranje udruge temelji se kroz naplatu članarine s kojom bi se prvenstveno održavala postojeća ili obnavljala novom opremom.

NE ĆEKAJTE – JAVITE NAM SE I BUDITE DIO MREŽE

Svi zainteresirani koji žele sudjelovati ili pomoći na bilo koji način (finansijski, stručno, savjetodavno i sl.) u ovom projektu neka se javi i ostave svoje podatke na:

e-mail: velika.wireless@gmail.com

**SRETAN I
BLAGOSLOVLJEN
USKRS**

ZEMLJIŠNE ZAJEDNICE

Svi čitatelji Veličke kronike
čuli su za zemljišne zajednice.
Malo ih ima točnu predodžbu
što su bile i čemu su služile
zemljišne zajednice.

Hrvatski seljaci dugo vremena bili su kmetovi i imali ograničena prava. Živjeli su u selima koja su pripadala vlastelinstvima. Nisu imali nekretnine, a nisu se mogli ni seliti bez privole vlasnika posjeda. Imali su pokretnine uglavnom u stoci koju su napasali i žirili na pašnjacima i šumama vlastelinstva. Iz vlastelinskih šuma opskbljivali su se drvima za grijanje.

Imali su niz obveza prema vlastelinstvu, od obrađivanja zemlje do ratovanja u vlastelinskim postrojbama.

Ukidanjem kmetstva, 1848. godine prestaju obveze prema vlastelinstvu ali i vlastelinstva prema, sada slobodnim seljacima. Nastaju sporovi oko korištenja vlastelinskih pašnjaka i šuma za pašu, žirenje i grijanje.

Godine 1872., Zakonom o segregaciji, oduzimaju se dijelovi pašnjaka i šuma od vlastelinstava i crkvenih posjeda i daju se

selima u kojima se formiraju Zemljišne zajednice.

Zemljišne zajednice formirane su tako da je selo dobilo određenu površinu pašnjaka i šume, a domaćinstva određeni broj urbanskih prava, po kojima su koristili pašnjake, šume i šumske proizvode. Sa šumama se gospodari po Zakonu o šumama iz 1852. godine.

Sve se odvijalo jako sporo pa se tek 1894. godine Zakonom o uređenju zemljišnih zajednica, sređuju pravni i ekonomski odnosi ovlaštenika zemljišnih zajednica. Ovlaštenici se upisuju u temeljnu knjigu, a zemljišnom zajednicom upravlja skupština koja bira glavara. Veće zemljišne zajednice imaju lugara, a sve kontrolira županijski šumarski inžinjer iz Požege.

Duro Knežević, šumarnik vlastelinstva Kutjevo, zabilježio je 1931. godine da Požeška kotlina ima 147 zemljišnih zajednica s površinom pašnjaka i šuma od 14.747 hektara.

U zemljišnim zajednicama vladali su kapitalistički odnosi. Siromašni su prodavali prava bogatijima. Doseđenici nisu stjecali nikakva prava u zemljišnim zajednicama, iako su kupili posjed koji ta prava ima. Urbanska prava kupili bi ovlaštenici zemljišne zajednice i međusobno podijelili. Doseđenicima su negdje zabranjivali pašu i žirenje stoke.

Zemljišne zajednice donijele su napredak ondašnjim žiteljima. Imali su velike površine pašnjaka i šuma za pašu i žirenje stoke i dovoljno drva za građu i grijanje.

Prodajom zrelih šuma na licitaciji, omogućena je kupnja obradive zemlje ovlaštenicima i gradnju mostova, prvih električnih centrala, te pomoći seoskim vatrogasnim društvima, Seljačkoj slogi, Sokolima i drugo.

Površine šuma zemljišnih zajednica, koje su okruživale Veliku, i bile upisane u katastarske općine Radovanci, Velika i Češljakovci, popisane su u Očevidniku lugarija šumarije Velika 1952. godine. Bivša z.z. Draga imala je 139 ha šuma, z.z. Radovanci 466 ha, z.z. Novi Mihaljevci 112 ha, z.z. Treštanovci

40 ha, z.z. Trenkovo 252 ha, z.z. Alilovci 79 ha, z.z. Velika 601 ha i z.z. Češljakovci 105 ha. Ako se ovome pridodaju površine pašnjaka, vidljivo je da se radilo o velikim površinama.

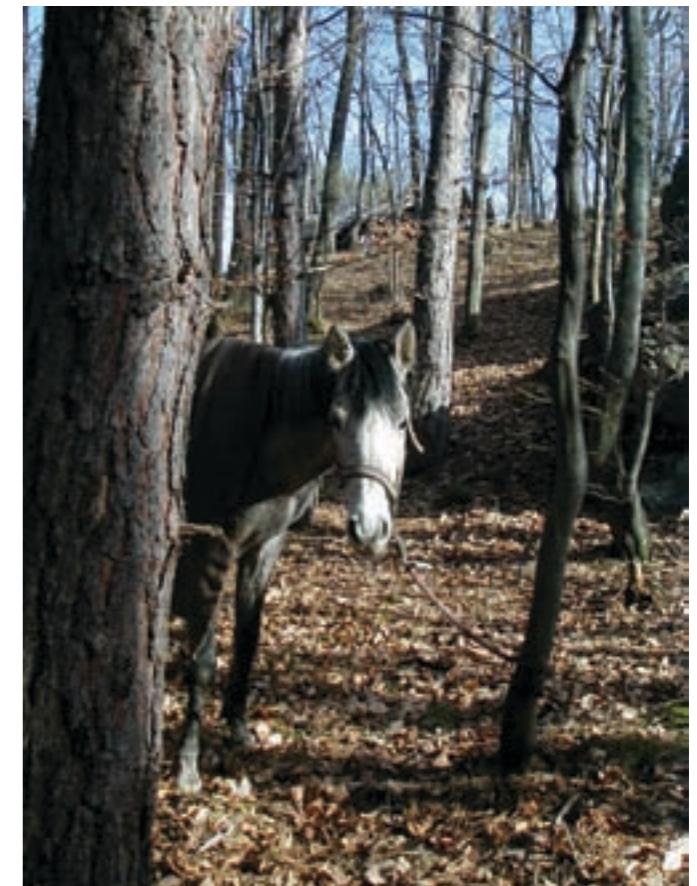
Povremeno se čuju zahtjevi za vraćanje zemljišnih zajednica, onima kojima je to oduzeto.

Velika je u vrijeme nastajanja zemljišnih zajednica imala 720 stanovnika – Šematizam zagrebačke nadbiskupije 1882. godine – što je oko 150 domaćinstava. Oni su sa šumom i pašnjacima činili zemljišnu zajednicu Velika. Ne vidim kako bi se pravično vratila imovina zemljišnih zajednica. Selu ili nasljedicima bivših ovlaštenika ili svim sadašnjim žiteljima?

Tu je i šumarija koja je izgradila brojne ceste i druge objekte u šumama bivših zemljišnih zajednica.

Sva dosadašnja kraljevstva i carstva, a sada država, imala su posebna prava nad šumama i šumskim zemljištem i uvijek su našli načina kako jednima uzeti a drugima dati, kada je to njima odgovaralo. Tako je bilo i bit će sa zemljišnim zajednicama.

Petar Matajić

NOVOSTI IZ ŠAHA

Dana 22.02.2009. godine, održana je redovita skupština kluba na kojoj su podnesena izvješća o radu u 2008. godini, koja je inače bila jubilarna (30 godina od osnivanja kluba). Nakon temeljitog analiziranja kompletne aktivnosti, ocijenjeno je da je godina u cijelini bila uspješna i pored toga što nisu ostvarena dva cilja: ostanak u III ligi i štampanje prikladne knjižice povodom 30 godina postojanja. Što je onda ostvareno? Rad s mladima, otvoren klub za sve ljubitelje šaha, sudjelovanje na niz pojedinačnih i ekipnih turnira, organizacija istih s velikim brojem sudionika. Jednom rječu, značajan rad na promoviranju šaha. To što se nije ostalo u III ligi je rezultat niza nesretnih okolnosti (bolest natjecatelja kao i drugih spriječenosti).

Na istoj skupštini usvojen je i program rada u 2009. godini, a to bi ukratko bilo:

- natjecanje u IV ligi s ciljem postizanja plasmana koji omogućuje povratak u III ligu
- organizacija prvenstva kluba za 2009. godinu
- sudjelovanje na nizu pojedinačnih i ekipnih natjecanja
- organiziranje niza pojedinačnih brzopoteznih turnira čanova kluba
- najmanje jedan brzopotezni turnir – pojedinačno i najmanje jedan brzopotezni turnir – ekipno
- rad s mladima.

Od ovih navedenih točaka planiranih aktivnosti, u tijeku je prvenstvo kluba, gdje se u vodstvu nalazi Adriano Peić ispred Zdravka Tucakovića, Ivice Matkovića, Crljenice, Brekala itd.

Počelo je natjecanje u IV ligi. Odigrana su dva kola. Mi smo polučili polovičan rezultat. Dobar ili loš start, pokazat će slijedeća kola jer je odnos snaga nepoznat, budući da se sastavi ekipa iz sezone u sezoni mijenjam. Prvenstvo u našoj grupi održava se dvokružno, a mi se nadamo da ćemo na kraju osigurati plasman za viši rang.

Ostale aktivnosti, npr. rad s mladima, odvija se kontinuirano.

**SVE NAJBOLJE POVODOM USKRŠNJIH BLAGDANA
ŽELI VAM ŠAHOVSKI KLUB „LAPJAK“**

Ban Commerce d.o.o. servis i trgovina autoelektričke

Osječka 75b, 34308 JAKŠIĆ tel: 034/257-271 fax: 034/257-742

- kompjutorska autodijagnostika
(ABS, zračni jastuci, ECU, itd.)
- ekotest motora

- kemijsko ispiranje motora
- ultrazvučno ispiranje dizni

- prodaja i servis svih vrsta
autolektrouredaja

- prodaja i servis svih vrsta
rasvjetnih uređaja

- prodaja i servis akumulatora
marke BOSCH i VARTA

- prodaja i ugradnja radio
aparata i audio opreme

AUTOPLIN

SERVIS I UGRADNJA

VOZITE SE 50% JEFTINIJE

AUTOKLIMA

servis i ugradnja

Radno vrijeme: 08.00-16.00 subotom: od 08.00 do 12.00 sati
Kompletna autoelektrika, imamo sve za vaš automobil! Obratite nam se s povjerenjem.

BETLEHEM

Betlehem je mjesto gdje se rodio Isus Spasitelj – Svjetlo svijeta. Betlehem je i naselje u Velikoj gdje je nastalo prvo svjetlo. To je naselje od crkve pa sve do bazena. Struju za «Betlem» je proizvodio jedan veći mlin koji se nalazio na Veličanki udaljen nekoliko stotina metara od bazena. Mlin je imao veliki točak kojeg je okretala voda i preko turbine proizvodio struju. Struje je bilo dovoljno za jednu sijalicu u svakoj kući. Struja je dolazila do križa kod Rončevića kuće, a poslije je išla i dalje, sve do Mikašića. Kažu da se taj dio naselja Velike svijetlio kao Betlehem i od tada taj dio Velike nosi naziv Betlehem. U «Betlemu» su nekad živjele 144 duše, a danas stotinjak. Živjelo se u zajednicama pa je u nekim živjelo više od 20 ljudi. Još prošloga stoljeća mladi su odlazili u Australiju, Njemačku, Sloveniju i diljem Lijepe naše, a i danas je tako. Ukipaju se radna mjesta, poljoprivreda je svedena na nulu, od turizma ništa i mladi odlaze trbuhom za kruhom, za boljim životom i standardom.

Premda ničega nije bilo u izobilju, živjelo se skromnije, sretnije i veselije. Kako je to nekada bilo i kako se radilo dok nije bilo struje, strojeva, tehnike i različitih pomagala o tome pričaju Veličani koji su rođeni u «Betlemu»: Dragica Ivković r. Zvekić, Ljubica Stojčević r. Zvekić, Danica Tijan r. Majetić i Dragan Tijan zvani Škoba.

«Škoba» je bio čovjek koji je uvijek bio na stočnim vašarima i cjenkao se, a u biti ništa nije ni kupovao, ni prodavao. Kao mladić i ja sam volio ići na vašare, kaže

Dragan, cjenkati se, pa sam naziv «Škoba» dobio po istoimenom čovjeku. U početku otac i ja imali smo volove s kojima smo obrađivali zemlju i radili u šumi. Pravili smo drva i sanjkama vozili kamen vapnenac za Blaževu krečanu koja se nalazila u Dubokoj. Taj se kamen palio u tri peći. Osim u šumi radio sam i u kamenolomu Tisica. Dankini su pravili brezove metle i prodavali ih u Požegi. Uzgajali su svilce – svilene bube od kojih se pravi svila. Hranili su ih dudovim lišćem, a kad se zakukulje onda bi ih prodali. Puna su nam dvorišta bila peradi: kokoši, pataka, gusaka i pura, a od stoke imali smo ovce, krave, volove, kasnije i konje. Što je bilo viška prodavali bi po vašarima. Kada bi prodavali konja išli bi pješice preko šume u Slatinu jer su se tamno konji najbolje prodavali. Išli bi i u Požegu, Pleternicu, a bila su i dva vašarišta u Velikoj; kod benzinske i željezničke stanice. Nešto bi prodali i Miljanu Matešiću, veličkom mesaru. Svinje smo tjerali na ispašu u šumu. U šumi bi noćivale i prasile se. Kući nisu dolazile i po nekoliko desetaka dana, a kada bi se vratile nismo ih mogli prepoznati jer su se ugojile jedući šumske plodove, žir i bukvicu. Najviše svinja imali su svinjari Nikola Zvekić-Đureković, Mato Đurčević-Mikašić, Antun Zvekić-Đureković, Mato Kopjarević-Grgić, Ivan Bošnjaković, Josip i Karla Perić... Ovce se čuvalo po redu, koliko je tko imao toliko je dana morao čuvati. Krave je čuvao Tomo Blažević, a za čuvanje je bio plaćen. Na naše područje na ispašu dolazila su i stada ovaca iz Bosne, a svinje su dolazile željeznicom u vagonima čak iz Srijema,

Županje i Vinkovaca. Moja se bašča nalazi uz šumu. Nekoliko puta sam našao malo lane pa bih ga donio kući i odhranio. Oduvijek sam volio životinje pa tako i danas. Imam jednu kokoš koja dolazi u kuću snesti jaje, a kad snese skoči mi na rame.

Kad je bila žetva žito smo kosili kosama. Od raži smo pravili užad za snopove koje smo srpopovima skupljali od žita. Snopovi su se slagali u granice i odvozili konjima kući te slagali u kamaru. Žito smo vršili u sokaku. Vršalica je bila od dreša i elevatora koju je dugim remenom pokretnao traktor. Iza vršidbe, po noći, svi smo se išli kupati u Toplice, na izvorište u kapelicu jer je tamo voda najtoplja. Na bazene se išlo i prati veš.

Škoba se bavio i sviranjem, svirao je cimbule. Mladi su se okupljali kod križa i bunara u sokaku. Svirati je dolazio i Baćo Šuler, Branko Šuler, Stipa Zvekić, Milan Terzić, Mirko Kopjarević i Bajo-Stipa Perić. Sviralo se i kad je bilo čijalo perja i u maškarama. U maškare se išlo konjskim zapregama s platom i čergom. Škoba je bio i vatrogasac. Dobio je vatrogasnu spomenicu za 50 god. u vatrogastvu.

U «Betlemu» je bila i babica koja je porađala žene, zvala se Jula Rončević. Žene je porađala i Anka Kozić. Osim babica bilo je i poznatih «babava», baba Vrčonka. Ona je radila na bazenima i prodavala piće. Poznate su bile i baba Kozička i baba Zagorka. Jedna baba koja je bila jako brza, zvala se baba Kotorka – brza Anka. Živjela je i radila u Tisici kao kuharica, a svaki je dan išla pješice u Veliku po namirnice. Hodala je brže od bicikla. Od Modrića mлина do Tisice (4 km) nosila je na ledima vreću brašna. Muž joj je imao na svakoj ruci po šest prstiju.

Općina je bila kod Vatrogasnog doma, a zapalili su je partizani. U Općini je radio Baltazar Molnar, on je bio bilježnik. Iza rata, pekara je bila gdje je sada Drvotokarija-Kovačević. Kamen poduzeće bilo je kod Čića Mate, gdje je sada obiteljska kuća Viktora Hajeka iz Požege. Prva bomba pala je u Dugašu, kod babe Kozičke, 28. prosinca, 1942. god. Palo ih je više po Velikoj. Jedna je pala i na župni stan i ubila veličkog župnika Vilima Pintara. Pecara je bila kod Mikašića-Đurčevića u podrumu, odmah uz mlin, koji se uskoro treba obnoviti. U mlinu se mljela pšenica, kukuruz i ostalo, a svaka ja kuća imala pravo dva dana u mjesecu

mljeti brašno. Livade na kojima su odmarališta Požeških radnih organizacija nekada su bila vlasništvo obitelji Šuler, Likan, Blažević i Đurčević. Pastiri koji su napasivali stoku podigli su zavjetnu kapelicu sv. Ivanu jer je tada vladala svinjska kuga. Na Spasovo je bio dan pastira. Na taj dan krave su sa ispaše dolazile s vijencem od cvijeća, što je značilo da će te godine biti obilna paša. Za točnost vremena, pastiri su se morali orientirati pogledom na nebo, prema suncu. «Betlem» je imao i svoje kolare, Peru i Ivu Likan. Loncokrpa je bio Mato Likan. Šusteri su bili Božo Likan i Miško Belačić. Đuro Paver imao je vršalicu, a pilana je bila preko puta crkve, od Đure Grgića. Kovači su bili Anton-Tono Franculić i Imra Antolović. Majstor za ormu bio je Stipa Zvekić-Bosmanić. On je liječio krave i konje, a prasce je štroio Stipa Štivić.

Na livadi gdje je započeta izgradnja novoga hotela bila je kudeljara i dva velika bazena u kojima se kvasila konoplja. Konoplja se sušila na žici po čitavom brdu, a prevozila se vagonima po pruzi. Poslovoda kudeljare bio je Andrija Ivančević iz Velike, a gazda je bio čovjek iz Zagreba, Jurišić. Andrija je bio i kazališni glumac u Požegi. Obavljao je i druge dužnosti u Velikoj i sve je to zabilježio fotoaparatom. Volio je fotografirati i mnogo njegovih fotografija objavljeno je već u Veličkoj kronici.

Mlin na Veličanki koji je davao struju, gradilo je stanovništvo cijelog gornjeg kraja i tako ga i koristilo. Glavni majstori su bili Pera i Iva Likan. Oni su i puštali struju. Struja se puštala do 10 sati naveče i od 5 sati ujutro do svitanja. Kod bazena, gdje je sada parkiralište, bio je ribnjak. Na ribnjaku je bio čamac s kojim se vozilo i lovilo ribu. Kada je voda iz ribnjaka počela natapati obiteljske podrume, moralu se ispustiti. Poslije se na tome mjestu igrao nogomet, svećem i većim blagdanima.

Pripremio: Vlado Bošnjaković

SLAVONSKA KUHARICA BROJ: 10

Hladetina

Popularno jelo s kolinja možete poslužiti i kao predjelo svečanog, pa i blagdanskog objeda ili večere, ali i kao samostalno malo jelo.

Sastojci za 6 do 8 osoba

5 komada svinjskih nožica
750 g svinjske glave i kožica
80 g mrkve
40 g peršinova korijena
50 g luka
10 zrna papra
3 lovorova lista
3 l vode
50 ml octa
1 žlica Vegete

PRIPREMA:

Nogice, svinjsku glavu i kožice dobro ostružite i operite (nogice prethodno zasijecite). Mrkvu, peršin i luk očistite, operite i narežite na kolutiće. U veću posudu nalijte hladnu vodu i stavite odmah meso, sol, papar u zrnu, lovor, Vegetu i ocat te kuhajte oko 3 sata na umjerenoj vatri. Povrće dodajte kad je meso napola mekano. Kad je meso kuhan, izvadite ga iz vode, odvojite od kosti pa izrežite na manje komade. Vodu zatim procijedite, ostavite da se malo ohladi pa oberite masnoću s površine. Narezano meso složite u plitku posudu, povrće rasporedite između i zalijte mlakom juhom u kojoj se kuhalo meso. Sve ostavite na hladnom mjestu dok se tekućina ne stisne.

Posluživanje:

Hladetinu narežite na kocke, prelijte uljem, octom i popaprite te poslužite s listićima luka.

Savjet

Ako želite hladetinu s manje mesa ili povrtnu hladetinu, možete upotrijebiti želatinu u listićima ili prahu.

Vrijeme pripreme: 3 h i 20 min
Energetska vrijednost: 607 kcal / 2537 kJ

Sretan i blagoslovjen Uskrs

ZABAVNE IGRE "LIPA" RADOVANCI mob: 098-256-554

HEP – Nastavno obrazovni centar
Adresa: Luke Ibrašimovića 9, 34 530 Velika
tel: +385 34 31 30 37
fax: +385 34 23 30 84

Sretan i blagoslovjen Uskrs

organizacija savjetovanja, stručnih skupova, seminara i tečajeva
usluge smještaja i prehrane , usluge prenoćišta

KARLOVAČKO

